

EVANGELNI PERIKOPY,

jimž

OBSAH, VÝKLAD A POUČENÍ

přičinil

J. JEŽEK.

ČÁST II.

Perikopy sváteční.

Knihovny katechetské

číslo 11.

V PRAZE.

Nákladem Cyrillo-Methodějského knihkupectví Gustav Franci.
1910.

Číslo 11.263.

IMPRIMATUR.

*Kniž. arcibisk. Ordinariát v Praze,
dne 7. září 1910.*

*Dr. Jan Sedlák,
generální vikář.*

Na den neposkvrněného Početi blahosl. Panny Marie.

Evangelium sv. Lukáše 1, 26—28.

Za onoho času poslán jest anděl Gabriel od Boha do města galilejského, kterémuž jméno Nazaret, ku panně, zasnoubené muži, jemuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny Maria. A vešed k ní anděl, řekl: Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou, požehnaná jsi ty mezi ženami.

Obsah. Archanděl Gabriel poslán byl od Boha k Panně Marii do Nazareta i pozdravil ji významným pozdravením.

Evangelium dnešní jest úryvkem evangelia ze slavnosti Zvěstování P. Marie. Myšlenka sváteční jde ze slov: »Milosti plná«, jakož i z milosti, mocí zásluh Ježíše Krista i pro své mateřství božské, býti vždy prosta hříchu prvotního.

Církev východní slaví svátek tento od VI. stol., západní však církev počala jej světiti teprve v XI. stol. Papež Kliment XI. nařídil dne 6. prosince 1708, by celá církev slavila den tento jako den sváteční. Papež Pius IX. prohlásil slavně i veřejně dne 8. prosince 1854 za článek víry, co bylo již dříve všeobecným zbožným míněním, že P. Maria jest počata bez hříchu.

Bůh posílal druhy v důležitých případech vyšší duchy v lidské podobě na svět, aby zvěstovali lidem buď radostné a důležité události, nebo zjevovali jim přikázání a nařízení Jeho.

Nazaret bylo malé, nepatrné městečko v krajině galilejské, jehož obyvatelé žili v nevědomosti dílem pro velikou vzdálenost ode chrámu, kde božské spisy bývaly častěji předčítány, dílem pro časté styky své se sousedními Samaritány a pohany; proto Židé jimi také opovrhovali.

Josef. Z královského rodu (domu) Davida, z něhož Spasitel měl se dle předpovědění proroků naroditi.

U Židů bývalo zvykem, zaslibovati se v manželství, v něž teprve vcházeli po delší době; tak bylo i u P. Marie a Josefa.

Milosti plná nazývá se Maria, poněvadž byla Bohu pro zvláštní ctnosti své nad míru mila a od Něho mnohými milostmi obdařena i ozdobena.

Pán s tebou. I s anděly a se svatými byl a jest Bůh, ale ještě úžeji bude spojen s Pannou Marií.

Požehnaná. Jsi nejšťastnější ze všech žen, poněvadž Bůh tebe vyvolil za matku Vykupitelovu.

Archanděl. Jsou vyšší duchové neboli andělé, kteří plní rádi, dokonale a vždy vůli Boží. Gabriel, Michael, Rafael; sedmero kurů andělských. Andělé strážci.

Vynasnažme se i my, abychom byli pokorní jako Panna Maria a nevyvyšovali se pyšně pro své přednosti nad jiné, nýbrž pokládejme všechno dobré, jež máme, za nezasloužený dar Boží a děkujme Bohu za ně, neboť jediné od Něho vše dobré pochází.

Milosti a lásky Boží můžeme nabýti toliko bohabojností a ctností. Důkazem toho jest Panna

Maria, chudičká sice panna, ale svatá, již Bůh vyvolil před tolika vzácnými a vznešenými ženami židovského národa za matku Spasitelovu.

Ctěme P. Marii pro veliké ctnosti a vznešenou hodnost její, spolu pak úctu tuto dokazujme horlivým následováním ctností jejich.

Odevzdávejme se za všech poměrů životních do vůle Boží, budme spokojeni se vším, co a jak nejvš moudrý a nejvš dobrotivý Bůh činí a jak vše řídí; vždyť co Bůh činí, dobře činí. »Buď vůle tvá jako v nebi tak i na zemi,« tak sluší se dítku oproti otci, služebníkovi proti pánu, tvorovi proti Tvůrci.

Chceme-li býti hodnými dětmi neposkvrněné Matky Boží, střežme se poskvrniti duše své hříchem.

Jak opatrně žila Panna Maria, a jak neopatrně žijí mnozí z vás. Buďte ode dneška opatrnějšími! *)

Na den slavný Božího narození.

Při první mši sv., na jitřní či o půlnoční.

Evangelium sv. Lukáše 2, 1—14.

Za onoho času vyšel rozkaz od císaře Augusta, aby byl popsán veškeren svět. Tento popis konal se první za náčelnictví Quiriniova v Syrii. I šli všickni, aby se přiznávali, každý do města svého. Odešel pak i Josef z Gali-

*) Při sestavování tohoto spisku použito bylo prací, jež vykládajíce perikopy pro školy napsali: F. W. Bürgel, Fr. Neise, J. Panholzer, pak dr. Sýkory překladu Nového zákona, Podlahovy liturgiky, Černohouzovy encyklopedie a j. v. I do větších děl, jež vydali M. A. Nickel (Die evangel. Perikopen), dr. Konrad Martin (Theophilus), B. Deppé (Die Festevangelien), Scherer atd., bylo pilně nazíráno. —

leje z města Nazareta do Judska, do města Davidova, jež slove Betlem, poněvadž byl z domu a kmene Davidova, aby se přihlásil s Marií, zasnoubenou manželkou svou, která byla těhotná. Stalo se pak, když tam byli, naplnili se dnové, aby porodila. I porodila syna svého prvorozeného a obvinula jej plenkami a položila ho v jesle, poněvadž neměli místa v hospodě.

A byli v téže krajině pastýři ponocující a stráž noční držíce nad stádem svým. A aj, anděl Páně stanul u nich a jasnost Boží obklíčila je, a báli se velice. I řekl jim anděl: Nebojte se, neboť aj, zvěstuji vám radost velikou, která bude všemu lidu. Narodil se vám dnes Spasitel, to jest Kristus Pán, v městě Davidově. A toto bude vám znamením: Naleznete dítka plenkami obvinuté a položené v jeslích. A hned na to bylo s andělem množství vojska nebeského, kteří chválili Boha a říkali: »Sláva na výsostech Bohu, a na zemi pokoj lidem dobré vůle.«

Obsah. Josef odebral se na rozkaz římského císaře Augusta z Nazareta do Betlema, by dal se tam s Marií zapsati. P. Ježíš narodil se v Betlemě, andělé pak zvěštovali narození jeho pastýřům.

I.

Počátek obsahuje dějepisné udání, které stanoví rok narození Spasitelova. Římský císař Augustus panoval od r. 30. před Kr. až do roku 14. po Kr. Quirinius (Kvyrinus, Cyrínus)

byl místodržícím, náčelníkem římské provincie Syrie. Palestina náležela tehdy k Syrii, ačkoliv Herodes držel ji jako král.

»I porodila syna svého prvorozeného« — slova tato obsahují myšlenku sváteční.

II.

»Popis« měl za účel stanoviti daň z hlavy, a obsahoval nařízení, že každý musil dáti se zapsati v místě, odkud rodem byl. Josef pocházel z rodu Davidova, musil tedy do města Davidova = Betlema a tudíž (Augustem ovšem neobmyšlený účinek, že proroctví Micheášovo 5, 2.) se naplnilo, že v Betlemě narodí se Spasitel. Římský císař nařídil popsání; proroctví Jakubovo došlo splnění, že až přijde Messiáš, odňata bude berla, panství od Judy. Židé dělili se v pokolení, pokolení v čeledi (kmeny) a kmeny v domy či rody. Josef a Maria pocházeli z rodu Davidova (viz rodokmen Ježíšův), David pak byl synem Jesse, pročť splnilo se, co prorokoval Isaiáš (11, 1.): »A vyjde prut z kořene Jesse«.

Neměli místa v hospodě pro množství cizinců. Hospodou býval veřejný dům, jenž cizincům skýtal zdarma přístřeší, ale nic jiného. Dům ten byl již plný, proto šli za město a uhostili se tam v jedné jeskyni, která sloužila pastýřům za chlív.

Prvorozeného = jednorozeného; všichni lidé jsme duchovní bratři jeho. Plenkami ovinula a položila v jesle. Plenky a jesle byly lůžkem prvním, kříž lůžkem posledním Boháčlověka.

Na východě v teplých krajinách bývají stáda v letě i v zimě, za dne i v noci venku a času nočního pilně střežena před dravou zvěří a zloději. Asi 20 minut na východ od Betlema je »údolí pastýřů«, kde hlídajícím ukázal se anděl. Chudi-

čkým pastýřům, kteří hleděli si povolání svého, byla nejvznešenější událost na světě zvěstována a to přímým (bezprostředně) poslem s nebe. »Báli se« jednak náhlého zjevení nebeského, jednak pro svou prostotu a nehodnost. Anděl zbavuje je strachu, vykládaje, proč nemají se báti, a proč mají se radovati. »Kteráž bude všemu lidu«; všichni lidé očekávali toužebně Messiáše, Spasitele. »Naleznete dítě — kde? — V městě Davidově — v Betlemě. A ještě bližší určení; snad v paláci některého boháče? — V jeslích: Na konec zjevilo se množství andělů, kteří zvěstují v nebeském chvalozpěvu, (který téměř při každé mši sv. vyjma, je-li v barvě fialové nebo černé, se opakuje) poslední účel („Sláva Bohu«) i účinek (»pokoj lidem«) vtělení Ježíšova. Avšak vznešené tajemství neprospívá, nebývá všem ku pokoji, nýbrž pouze těm, kdo jsou »dobré vůle« t. j. těm, kteří přijímají se srdcem věřícím děťátko Ježíše, vítají je čistým srdcem, Bohu pokorně se oddávají a vůli jeho plní.

III.

1. Tajemství narození:

- a) přípravy k němu;
- b) narození samo.

2. Zvěstování narození:

- a) komu?
- b) skrze koho (kým)?
- c) jak?
- d) nač? proč? —

IV.

1. Novorozené děťátko jest zaslíbený Messiáš, poněvadž

- a) na něm a jedině na něm se vyplnilo, na ně hodí se, co proroci prorokovali o čase, místě, okolnostech narození před dávnými věky;

b) anděl Boží sám nazývá Je »Spasitelem«, »Kristem Pánem«. Proto: »Ježíši, v Tebe věřím!«

2. Ježíš Kristus jest též pravý člověk, který chtěl naroditi se podobně nám jako nemluvně, aby stal se bratrem naším. Proto: »Ježíši, jak Tebe miluji!«

3. Všem lidem dobré vůle přinesl pokoj Boží, pokoj s Bohem, s bližním a sebou samým. Proto: »Ježíši, v Tebe doufám!« (»Anděl Páně« třikrát za den!)

4. Josef i Maria byli poslušni světské vrchnosti a vykonali dosti obtížnou a dlouhou cestu. I vy, dítky, dbejte rozkazu, nařízení úřadů.

5. Ježíšek narodil se z chudičkových rodičů. Nepohrdejte nikdy chudým dítětem; vy pak, kteří jste sami chudí, radujte se ze vnější podobnosti své s božským děťátkem a hleďte, abyste se Mu i vnitřně připodobnili.

Katecheta nechť vynaloží zvláštní píli na to, by dětem ukázal, kterak proroctví vyplnila se na děťátku Ježíšovi.

Narození Páně neboli Hod Boží vánoční slaví se dne 25. prosince; je to svátek zasvěcený, stálý, všeobecný. V ten den smí každý katolický kněz sloužiti tři mše svaté na památku trojího narození Kristova: věčného — z Boha Otce; časného — z Panny Marie a duchovního — v srdcích věřících při sv. přijímání.

Nad jeskyní, kde Pán Ježíš se narodil, dala sv. Helena roku 330 zbudovati nádherný chrám o pěti lodích. Po dvojích kamenných schodech schází se s chrámu do jeskyně narození Páně. Stěny i podlaha jsou vyloženy vzácným mramorem. Ve východní části jeskyně je polokruhový výklenek — místo narození Kristova; stojí tam oltář, půda před ním je vyložena bílým mramorem a jaspisem a uprostřed stkví se stříbrná hvězda

s latinským nápisem: »Zde z Panny Marie Ježíš Kristus se narodil.« V jeskyni hoří stále 32 skvostné lampy. Při svatyni betlemské jsou 3 kláštery, františkánský, řecký a armenský.

Den před Hodem vánočním — svatvečer, štědrý den — je dnem přísného postu, kdy máme se zdržeti masitých pokrmův a zároveň činiti si ujmu. V ten den zbožní křesťané nasyčují se jen jednou a to až večer pokrmy postními. Po večeři strojívají v domácnostech vánoční stromek, t. j. mladý smrček nebo jedli ověšují ovocem, cukrovím a upevňují naň svíčky, jež pak se rozsvítí. Pod stromek kladou se dárky.

Vánoční stromek má nám připomínati strom vědění dobrého a zlého v ráji, jakož i dřevo kříže, na němž Kristus nás vykoupil.

Na den slavný Božího narození.

Při druhé mši sv.; na úsvitě.

Evangelium sv. Lukáše 2, 15—20.

Za onoho času pravili pastýři k sobě vespolek: Pojdme až do Betlema a vizme tu událost, kterou Pán oznámil nám. I přišli s chvátáním a našli Marii a Josefa i dítka položené v jeslích. A uzřevše je, vypravovali věc, která jim byla pověděna o tom dítku. A všichni, kteří to slyšeli, divili se těm věcem, které jim byly pověděny od pastýřů. Maria však zachovávala ta slova, uvažujíc je v srdci svém. I navrátili se pastýři, velebíce a chválíce Boha ze všeho, co byli slyšeli a viděli tak, jak jim bylo pověděno.

Obsah. Pastýři vyhledali v Betlemě božské děťátko, o němž anděl byl jim zvěstoval, vzdali mu čest, chválili a velebili Boha, že seslal jim tak dlouho a tak toužebně očekávaného Messiáše.

I.

Anděl řekl pastýřům: »Naleznete dítě« — to bylo jim rozkazem (jako řeknu-li na př.: Učiň to a to, nauč se, jdi ...) A oni uposlechli ihned. V prvním evangeliu andělé zvěstovali narození; zde pastýřové; proto mše ta slove pastýřská, první pak andělská.

Slova »Nalezli dítě položené v jeslích« obsahují sváteční myšlenku, konec pak: »velebíce a chválíce Boha« obsahuje poučení.

II.

»Nalezli dítě položené v jeslích«, t. j. poznali v něm zaslíbeného Vykupitele a stali se takorča prvními křesťany, vypravovali jiným, co se událo a stali se tak prvními věrozvěsty. »Maria zachovávala všechna slova« — t. j. slova, která pastýři byli pravili; uvažujíc je, t. j. srovnávala je se slovy, která byla slyšela od anděla i od Alžběty.

III.

1. Pastýři ubírají se do Betlema :

- a) hned,
- b) pohromadě.

2. Nalézají božské děťátko a

- a) poznávají je,
- b) zvěstují událost;
- aa) kdo je slyší, diví se;
- bb) Maria skládala v srdci.

3. Pastýři vrací se, velebíce a chválíce Boha.

IV.

1. Pastýři uposlechli rychle božského poselstva. Proto ani vy nemáte liknavě prodlévati, když Bůh volá vás do chrámu — ke sv. zpovědi — k církevním slavnostem! »Zlořečený, kdož dělá dílo Hospodinovo lstivě. (Jer. 48, 10.)

2. »Maria však zachovávala ta slova, uvažujíc je v srdci svém.« I vy máte poslouchati slovo Boží netoliko ušima tělesnými, nýbrž i ušima ducha a srdce!

3. »Divili se všichni těm věcem, kteréž jim byly pověděny od pastýřů.« Sdílejte se rádi s rodiči, bratry, sestrami o to, čemu jste se buď ve chrámě nebo ve škole naučili!

4. »Velebíce a chválíce Boha.« I vy máte chváliti Boha, poněvadž seslal světu Spasitele. (»A n d ě l P á n ě« třikrát za den; »Te Deum«.) NB. Dítky nechť přidruží se v duchu ke zbožným pastýřům!

J e s l e, pět zčernalých prkének, dala sv. Helena obložití stříbrnými deskami. Chovají se nyní v Římě, v kostele Panny Marie Větší (S. Maria maggiore). »O půlnoční« nosívají se ve slavném průvodu s jezulátkem po kostele.

J e s l i č k y, jež bývají v rodinách, někde i v kostelích, stavěl po prvé sv. F r a n t i š e k z Assisi.

V jeslích stává v ů l a o s e l, jako by dechem svým zahřivali Ježíška. Figurky těchto dvou zvířat dávají se tam na základě slov proroka Isaiáše (1, 3): »Znáť vůl hospodáře svého a osel jesle pána svého, Israel však mne nepoznal.

Na den slavný Božího narození.

(Při třetí mši sv.; za dne.)

Evangelium sv. Jana 1, 1—14.

Na počátku bylo Slovo, a Slovo bylo u Boha, a Bohem bylo Slovo. To bylo na počátku u Boha. Všecky věci povstaly skrze ně, a bez něho nepovstalo nic, co učiněno jest. V něm byl život, a Život byl světlem lidí, a Světlo ve tmě svítí, a tma ho nepojala. Vystoupil pak jeden člověk, byv poslán od Boha, a jméno jeho bylo Jan. Ten přišel na svědectví, aby vydal svědectví o Světle, by všickni uvěřili skrze něho. Nebyl on Světlem, nýbrž aby svědectví vydal o Světle. Bylo však Světlo pravé, kteréž osvěcuje každého člověka přicházejícího na tento svět. Na světě bylo a svět povstal skrze ně, ale svět ho nepoznal. Do vlastního přišel, a svoji ho nepřijali. Kdekoli však jej přijali, dal jim moc státi se dítkami Božími, těm totiž, kteří věří ve jméno jeho, kteří se zrodili nikoli z krve, ani z vůle těla, ani z vůle muže, nýbrž z Boha. A Slovo tělem učiněno jest, a přebývalo mezi námi, a viděli jsme slávu jeho, slávu to jako jednorozeného od Otce, plného milosti a pravdy.

Obsah. Evangelista sv. Jan stanoví v dnešním sv. evangeliu božství P. Ježíše, Vykupitele světa, nade vši pochybnost. Slovo (božský učitel Ježíš), které vtělilo se časem, jest pravý Bůh od věčnosti, tvůrce světa, původce života, učitel lidstva. Jan Křtitel jest předchůdcem Messiášovým.

I.

Toto t. zv. evangelium sv. Jana, jež kněz modlívá se téměř pravidelně ku konci každé mše sv., obsahuje takorůzka stručný obsah všeho toho, co všichni čtyři evangelisté napsali o Pánu Ježíši, zavírá v sobě vůbec hlavní tajemství víry křesťanské, totiž tajemství božství a člověčenství Kristova.

»Slovo tělem učiněno jest; Syn Boží vtělil se, stal se člověkem« jest hlavní myšlenkou čtení svátečního.

II.

Druhou božskou osobu nazývá tu »Slovo«, poněvadž

1. vychází od Otce, jako slovo ze vnitra (úst) lidského,

2. jest dokonalým odleskem Otce, jako slova naše jsou výrazem myšlenek, nebo

3. poněvadž Otec, co jest a čeho žádá na nás, zvěstoval nám Synem Svým (živé slovo Boží). Kristem neboli Pomazaným stala se druhá osoba teprve vtělením; Ježíšem, Vykupitelem, Spasitelem teprve smrtí. Z té příčiny Jan neuvádí zde jmen těchto.

Nuže, co všecko praví se zde o »Slově«:

1. Že »bylo« již dříve, než svět počal — věčné.

2. Kde jest: »u Boha« — jako samostatná osoba — božská.

3. Co jest samo v sobě: »Bůh« sám.

4. Co učinilo: »všecky věci skrze ně učiněny jsou« — všemohoucí.

5. Co jest lidem:

a) »Život«, poněvadž přineslo všem přirozený i nadpřirozený život — onen stvořením, tento pak vykoupením;

b) »Světlo«, poněvadž učením svým o Bohu a jeho svaté vůli Pán Ježíš roznítil lidem světlo, jež ozářilo temnotu srdcí jejich, těm pak, kteří dali se osvítiti a uvěřili v Něho, dal

c) synovství Boží.

6. Co se stalo s Ním? Vtělil se, přišel ke svým, ale tito Ho nepoznali a nechtěli přijmouti.

7. Jak nazývá Jej evangelium?

a) »slávou« — apoštolé zřeli slávu jeho na hoře Táboře i po zmrtvýchvstání.

b) »Jednorozeným od Otce«, jenž byl před věky u Otce.

c) »Plného milosti a pravdy«, protože zjednal nám životem a utrpením svým milost, učením pak umožnil nám poznání božské pravdy.

III.

Ježíš Kristus jest

1. pravý Bůh
od věčnosti	{	věčný (»Na počátku bylo Slovo«!);
božský (»A Bohem bylo Slovo«!);
všemohoucí (»Všecky věci skrze ně učiněny jsou«!);
2. pravým člověkem
stal se v čase	{	svědectví Jana Křtitele;
svědectví lidstva;
prospěch ze vtělení se (synovství Boží).

IV.

1. Ježíš Kristus jest pravý Bůh. Obnovte úmysl (předsevzetí) denně vzbuditi víru!

2. A Slovo tělem učiněno jest. Modlete se nábožně »Anděl Páně«!

Na den sv. Štěpána, prvomučedníka.

Evangelium sv. Matouše 23, 34—39.

Za onoho času Pán Ježíš mluvil k zákoníkům a fariseům: Aj, já posílám k vám proroky a moudré a učitele zákona, a z těch některé zabijete a ukřižujete a některé z nich budete bičovati ve svých synagogách a pronásledovati z města do města, aby přišla na vás veškerá krev spravedlivá, která vylita jest na zemi od krve Abela spravedlivého, až do krve Zachariáše, syna Barachiášova, kterého jste zabili mezi chrámem a oltářem. Amen pravím vám: Přijdou všecky věci tyto na pokolení toto. Jerusaléme, Jerusaléme, kterýž zabíjíš proroky a kamenuješ ty, kteří jsou posláni k tobě, kolikrát chtěl jsem shromážditi dítky tvé, jako slepice shromažďuje pod křídla kuřátka svá, a nechtěl jsi? Aj, zanechá se vám dům váš pustý, neboť pravím vám: Neuzříte mne od této chvíle, dokavad neřeknete: Požehnaný, jenž se běře ve jménu Páně.

Obsah. P. Ježíš vytýká Židům ukrutnost jejich k seslaným od Boha, k zvěstovatelům evangelia, i předpovídá jim veliké neštěstí, jež postihne vlast, svaté město i chrám jejich.

Pošlu vám hlasatele svého učení (věrozvěsty své), Bohem osvícené učitele; z nich některé (jako Petra a Ondřeje) ukřižujete, jiné budete (jako Pavla) bičovati i je (jako své vyznavače evangelia) z města do města pronásledovati (honiti).

Veškeré ukrutnosti, vraždy, vaším národem na seslaných od Boha spáchané, budou na vás ztrestány. Kdo chce páchat hřích, nepřímo chce i to, co se hříchem je spojeno, totiž trest. Ze všech lidí spravedlivých, nevinně usmrcených, jmenuje Pán pouze Abela a Zachariáše, že Abel byl zavražděn od vlastního bratra a Zachariáš na místě posvátném, když vytýkal lidu jeho neřesti o slavnosti smíření.

Všecky tyto tresty stihnou Židy, nyní žijící, praví Pán.

Obyvatelé jerusalemští, kteří zabijíte Bohem seslané i učitele lidu! Kolikráte chtěl jsem vás svým poučením vzít do ochrany a vás učiniti pokojnými, mírumilovnými lidmi. — Ježíš byl by je rád zbavil svým učením, svým životem předsudku o pozemském Messiáši. Ale tito zaslepeni i zmámeni předsudkem zprotivovali se častěji nadvládě Římanův i uvrhli sebe a vlast do hrozné zkázy a záhuby.

Z trestu za vaši nevěru a zarputilost bude vlast vaše zpusťována, Jerusalema a chrám rozbořeny. To vyplnilo se skutečně r. 70. po Kr.

Neuzříte mne od této chvíle jako toho, jenž by vám podával svou milost a spásu, dokud v kajícím ke mně se neobráte a mne jako Vykupitele svého nepozdravíte (neuznáte).

Jiný výklad: Neuzříte mne . . . leč o soudném dni, až ve mně spatříte přísného soudce.

Ježíš předpověděl takové budoucí věci, jež nikdo nemohl věděti, leč Bůh sám. Ježíš dokázal proroctvími těmito, že jest od Boha poslán, že jest zaslíbený Vykupitel.

Bůh trestává někdy celé země i národy pro jejich nevěru nebo neposlušnost svatých přikázání válkou a jinými pohromami.

Ježíš i pro nás přišel na svět, aby nás poučil a polepšil svým učením, učinil nás dobrými,

zbožnými a věčně blaženými. Byli bychom tvory Bohu nemilými a trestuhodnými, kdybychom nevděčně božské nauce Jeho — poznané křesťanské pravdě odpírali, ku spasitelným naučením náboženským zatvrzelé srdce měli a zúmyslně chtěli žíti v nekajícnosti.

Štěpán, muž plný víry a nadšení pro Krista, zvolen byl od apoštolů za jáhna. Před veledradou židovskou vyznav neohroženě Ježíše Krista, odsouzen jest k smrti ukamenováním. Filip, Štěpán, Mikuláš, Prochor, Nikanor, Parmen, Timon jsou jména prvních 7 jáhnů. Pečovali o chudé a rozdělovali mezi ně almužnu. Odtud zavládl obyčej, že zejména na venkově chodí dosud chudé dítky dnes koledovat, při čemž zpívají písně, načež bývají podělovány almužnou.

Na den Obřezání Páně.

(Nový rok občanský.)

Evangelium sv. Luk. 2, 21.

Za onoho času, když se naplnilo dní osm, aby dítko bylo obřezáno, nazvali jméno jeho Ježíš, kterým bylo nazváno od anděla, prve než se počalo v životě.

Obsah. Ježíš byl po narození dle zákona Mojžíšova obřezán a Ježíšem nazván.

I.

Bůh sám nařídil obřízku jakožto vnější znamení úmluvy (1. Moj. 17, 10) a dle 1. Moj. 21, 3 dávalo se dítěti při obřízce jméno. Pro toto nařízení božské i aby nám zůstavil příklad poslušnosti téhož, dal se Spasitel obřezati a přijal při

tom jméno, které Bůh sám mu ustanovil skrze anděla dříve, než se narodil. (Mat. 1, 21.)

Výroční den slaví událost, která stala se týž den.

II.

»Když se naplnilo dní osm«, totiž od narození. »Jméno Ježíš«. Která jiná jména má ještě děťátko Ježíšek? Znáš ještě jiné biblické osoby, jimž buď Bůh nebo P. Ježíš dal jméno? (Abraham, Jan Křtitel, Petr.)

III.

1. Obřezání,
2. jméno (pojmenování) božského děťátka.

IV.

1. Jak krásně počíná se nový (občanský) rok tímto evangeliem, aby uvedl nám na mysl, že máme jej ve jménu Ježíšově počítí, strávití i dokonati!

Nábožné pozdravení křesťanské: »Pochválen buď Ježíš Kristus«.

2. Pán Ježíš chtěl již jako dítě při své obřízce prolíti svatou krev za hříchy naše. »Krví Kristova, očisť nás!«

3. Pomni na křest svůj, úmluvu (slib) křestní, svaté povinnosti svaté úmluvy této každý den, cti horlivě a vroucně světce, jehož jméno jsi dostal. (Každý nechť zná stručný životopis svatého patrona svého!)

Jméno »Ježíš« měli některé osoby starozákonní, jako: Jesus, Sirach, Ježíš, syn Josedekův a Josue.

Svátek nejsvětějšího jména Ježíš slaví se o druhé neděli po zjevení Páně.

Na neděli III. po zjevení Páně připadá svátek sv. Rodiny.

Zjevení Páně neboli sv. 3 králů.

Evangelium sv. Matouše 2, 1—12.

Když se narodil Ježíš v Betlemě judském za dnů Heroda krále, aj, mudrci od východu přišli do Jerusalema, řkouce: Kde jest ten novorozený král židovský? Neboť viděli jsme hvězdu jeho na východě i přišli jsme poklonit se jemu. Uslyšev to Herodes král, zarmoutil se, a všecken Jerusalem s ním. I shromáždil všecka knížata kněžská a zákoníky lidu, tázal se jich, kde se má Kristus naroditi. Oni pak řekli jemu: V Betlemě judském, neboť takto jest psáno skrze proroka: *•A ty Betleme, území judské, nikoli nejsi nejmenší mezi knížecími městy judskými, neboť z tebe vyjde vévoda, který bude spravovati lid můj israelský.* Tu Herodes, povolav tajně mudrce, vyptával se jich bedlivě na čas, kdy hvězda svítila; a poslav je do Betlema, řekl: Jděte a ptejte se pilně po dítěti, a když je naleznete, zvěstujte mi, bych i já přijda poklonil se jemu. Oni pak vyslechnuvše krále, odjeli. A hle, hvězda, kterouž byli uzřeli na východě, předcházela je, až přišedši stanula nad místem, kde bylo dítě. Uzřevše hvězdu, zaradovali se radostí velikou velmi. A vešedše do domu, našli dítko s Marií, matkou jeho, a padše, klaněli se jemu; a otevřevše poklady své, obětovali mu dary: zlato, kadidlo a myrrhu. A dostavše napomenutí ve snách, aby se nevraceli k Herodovi, jinou cestou navrátili se do vlasti své.

Obsah. Když Josef a Maria dleli ještě s děťátkem Ježíšem v Betlemě, přijeli tři učení a vznešení muži od východu, jinak tři mudrci, králové zvaní, poklonit se narozenému Messiáši. Vypravuje se, jak hledavše Jej v Jerusalemě, našli božské dítě v Betlemě, tam jemu se klaněli, načež navrátili se do své vlasti.

I.

Svátek (slavnost) nazývá se »svátkem Zjevení«, neboť »ukázala se milost Boží dnes všechněm lidem.«

O Vánocích zjevila (ukázala) se toliko Židům, dnes pak i pohanům. Jinak zove se též »Svátek tří králů«, poněvadž oslavuje památku tří prvých pohanů, jimž dopřáno bylo nebeským zjevením novorozeného Spasitele nejdříve poznati a Jemu se klaněti. Věta »viděli jsme hvězdu jeho na východě, a přišli jsme poklonit se jemu«, obsahuje sváteční myšlenku i naučení.

II.

Prvá věta obsahuje v sobě určení času (čas) cesty tří mudrců, t. j. vzácných, učených mužů, kteří obírali se pilně hvězdářstvím, jakož i směr cesty (od východu) a cíl její (do Jerusalema). Druhá věta uvádí příčinu (hvězdu) a účel (klanění se). Hledali nejdříve v Jerusalemě, v hlavním městě a sídle královském.

»Herodes král zarmoutil se« nad otázkou tří mudrců, poněvadž bál se o svůj trůn. »Všecken Jerusalem (lid) s ním«, poněvadž znal ukrutnost Herodovu i děsil se novot způsobených změnou ve vládě.

Herodes hleděl vyzvědět od učitelů lidu místo — a od mudrců čas narození, aby se mu ďábelský záměr, zabíjení dítěte, jistě povedl.

•V Betlemě judském• oproti v Betlemu v Galileji. Tak prorok Micheáš (5, 1) předpověděl.

Když mudrci byli na cestě k Betlemu, hvězda jako spolehlivý průvodce ukázala se jim k nesmírné ovšem radosti. Co činili v Betlemě? Přes chudičké zařízení rodiště Spasitelova poznali (vnuknutím Božím) »krále židovského«, za něhož uznali Ho tím, že obětovali jemu dary; dle východního obyčeje nikdo nesměl bez darů předstoupiti před krále. Proč byli varováni ve snu? —

Starobylé podání mluví o 3 králích a nazývá je jmény: Kašpar, Melichar a Baltazar; byli jako zástupcové tří hlavních plemen a národů: Semitů, Chamitů a Jafetitů. (K † M † B †)

Výroční památka sv. tří králů slaví se dne 6. ledna. Ve víře křesťanské vyučil je prý později apoštol sv. Tomáš. Těla jejich chována v Cařihradě, pak v Miláně, odkud císař německý Bedřich Rudovous převezl je do Kolína nad Rýnem.

V předvečer sv. tří králů světí se voda tříkrálová ke kropení a křída. Po sv. 3 králích — masopust, veselky.

III.

1. Cesta sv. tří králů:

- a) čas;
- b) směr;
- c) cíl;
- d) příčina;
- e) účel.

2. Zastavení se v Jerusalemě:

- a) otázka cizinců;
- b) účinek její na Heroda a lid.

3. Příchod do Betlema:

- a) nalezení;

- b) klanění;
 - c) obětování darů.
4. Návrat.

IV.

1. »Ježíš jest netoliko Vykupitelem vyvoleného lidu«, nýbrž také i pohanů. Předkové naši byli také pohané, proto máme se věru proč radovati z toho, že »království jeho přišlo i k nám«.

2. Moudrost Boží zmaří (obráti v niveč) lest i zlobu lidskou; božskému ustanovení dlužno se podrobiti.

3. I svatostánek (tabernakl) jest »Betlem«, t. j. dům chleba. K tomuto Betlemu putujmež i my častěji, poznávejme Ježíše v nejsvětější svátosti Oltářní, padejme na kolena, klaňme se Jemu a darem obětujme Jemu zlato křesťanské lásky, kadidlo modlitby a myrrhu trpělivosti v utrpeních a zármutku.

Na den nejsvětějšího jména Ježíš.

Evangelium jest jako na den Obřezání Páně.

Viz str. 20.

S počátku slavil se svátek ten zároveň s památkou obřezání Páně. Teprve papež Inoncenc III. ustanovil rok 1721., aby tento svátek slavil se zvláště na druhou neděli po zjevení Páně.

Apoštol Petr uzdravil ve jménu Pána Ježíše chromého od narození, sv. Pavel vyhnal ve jménu Ježíše z dívky zlého ducha. Sk. ap. 16, 18.

Svatý Bernardin Sienský († 1440) ukazoval posluchačům na kázání jméno Ježíš ověčené paprsky.

Sv. Ignác z Loyoly nazval řád, který založil, »tovaryštvem Ježíšovým« z úcty a lásky ku jménu Ježíšovu.

Co značí jméno Ježíš? — Vykupitele nebo Spasitele.

Co znamená jméno Kristus? — Kristus = Mesiáš = Pomazaný Páně. Proč se tak jmenuje? — »Bůh pomazal Ježíše z Nazareta Duchem svatým a mocí.« Sk. apoštol. 10, 38.

Kdo na den nejsvětějšího Jména Ježíš jde ku sv. zpovědi, k sv. přijímání a je přítomen nábožně celé mši sv., získá plnomocné odpustky, t. j. odpuštění časných trestů za spáchané hříchy.

»Není jiného jména pod nebem daného lidem, skrze kteréž bychom měli spaseni býti« (směli očekávat svou spásu). Sk. ap. 4, 12.

Mládí Ježíšova vzpomínají nábožní křesťané, kdykoli v době vánoční se modlívalí radostný růžence.

Tajemství růžence radostného? —

Na den Očistování Panny Marie neboli Hromnic.

Evangelium sv. Luk. 2, 22—32.

Za onoho času, když naplnili se dnové očistování Panny Marie podle zákona Mojžíšova, donesli jej do Jerusalema, aby ho představili před Hospodinem, jakož psáno jest v zákoně Páně, že každý pacholík, jenž otvírá život, svatým Pánu slouti bude; a aby dali obět podle toho, jakož pověděno je v zákoně Páně, dvě hrdliček nebo dvě holoubátek. A hle, v Jerusalemě byl člověk, jehož jméno

bylo Simeon, a člověk ten byl spravedlivý i bohabojný a očekával potěšení Israelova a Duch svatý byl v něm. A on dostal zjevení od Ducha svatého, že neuzří smrti, leč by dříve uzře! Pomazaného Páně. I přišel v Duchu do chrámu. A když rodiče přinesli dítě Ježíše, aby za něj učinili podle obyčeje zákona, vzal jej i on na lokty své a velebil Boha. I řekl: Nyní propouštíš, Pane, služebníka svého, podle slova svého v pokoji, neboť viděly oči mé spásu tvou, kterou jsi připravil před očima všech národů, světlo k osvícení pohanův a k slávě lidu svého israelského.

Obsah. P. Ježíš jest obětován Bohu ve chrámě jerusalemském; Simeon vnuknutím Božím poznává Ho jakožto zaslíbeného Vykupitele a prorokuje o Něm.

I—III.

Svátek tento slove Očišťování Panny Marie, poněvadž dle zákona Mojžíšova každá matka musila přijíti čtyřicátý den po narození chlapcově do chrámu, by přinesši předepsanou obět, dala se od kněze prohlásiti za čistou (úvod!). Svátek tento sluje též Hromnice, poněvadž žehnají se svíce k bohoslužbě i pro domácnost, kde za bouřky a hromobití se rozžehují. Se svícemi bývá pak průvod, jenž značí cestu P. Marie s božským dítětem do chrámu jerusalemského, kde mělo býti obětováno. Odtud třetí název tohoto svátku — Obětování Páně. Obětním darem byl však prvorozený Ježíšek ze služby kněžské vykoupen.

Myšlenky sváteční jsou: »Každý pacholík, jenž otvírá život, svatým Pánem sloužit bude.« »Rodiče uvádějí dítě do chrámu, aby učinili za něj podle obyčejného zákona.« »Světlo k osvícení pohanův.«

Simeon uznává Krista za Spasitele všech lidí, velebí jej jako světlo či jako zdroj poznání, které zapudí od pohanů světlem učení svého temnotu bludův a nevědomosti ve věcech náboženských, poučí je o pravdách spásy a tak slávu zjedná lidu israelskému jakožto národu, z něhož vyšel Vykupitel světa.

IV.

1. Od P. Marie učme se náležitě poslouchati rozkazů duchovní i světské vrchnosti.

2. Od Simeona učíme se 1. živé víře v Boha člověka Ježíše Krista. (Víra jeho byla »ž i v á«, poněvadž Písmo sv. líčí ho jako muže »s p r a v e d l i v é h o« a »b o h a b o j n é h o«). 2. Hleděti smrti bez bázně ve tvář, jestliže jsme »s p r a v e d l i v i« a »b o h a b o j n i«. Smí-li si člověk přát smrti a kdy? Touží-li po spojení s Kristem a nikoli snad po vyproštění z bídy pozemské.

*

Obětování křtěnce při úvodě křesťanské matky. Křestní slib kdy máte obnovovati? Úcta ke stáří. Chování se v kostele.

Výklad žehnání svící, jež děje se modlitbou, pokropením a okuřováním!

Č t v r t é tajemství radostného růžence: kteréhož jsi, Panno, v chrámě obětovala.

Sedmero bolestí Panny Marie.

Dne 3. února je sv. Blažeje: požehnání svatoblažejské.

Na den Zvěstování Panny Marie.

Evangelium sv. Luk. 1, 26—38

Za onoho času poslán byl anděl Gabriel od Boha do města galilejského, jemuž jméno Nazaret, ku panně, zasnoubené muži, kterémuž jméno bylo Josef, z domu Davidova, a jméno panny (bylo) Maria. A vešed k ní anděl, řekl: Zdráva buď, milosti plná, Pán s tebou; požehnaná jsi ty mezi ženami. Ona pak spatřivši jej užasla nad řečí jeho a přemýšlela, jaké by to bylo pozdravení. I řekl jí anděl: Neboj se, Maria, neboť jsi našla milost u Boha. Aj, počneš v životě a porodíš syna a nazveš jméno jeho Ježíš. Ten bude veliký a Synem Nejvyššího slouti bude, a Pán Bůh dá jemu trůn Davida, otce jeho, a kralovati bude v domě Jakubově na věky, a království jeho nebude konce. I řekla Maria k andělu: Kterak se to stane, když muže nepoznávám? A odpověděv anděl řekl jí: Duch svatý sestoupí v tebe a moc Nejvyššího zastíní tě; proto také to svaté, co se z tebe narodí, slouti bude Syn Boží. A aj Alžběta, příbuzná tvá, i ona počala ve stáří svém, a nyní jest již v šestém měsíci ta, kteráž slove neplodná; neboť není nemožná u Boha ni žádná věc. I řekla Maria: Aj, já dívka Páně, staniž se mi podle slova tvého.

Obsah. Anděl Gabriel zvěstovav nábožnému knězi Zachariáši ve chrámě narození syna i jeho

povolání, přichází Bohem byv poslán, ku P. Marii do Nazareta, by jí přinesl radostné poselství, že stane se matkou Spasitelovou.

I.

Svátek tento jest výroční památkou vtělení se Ježíše Krista; jest tudíž nejen svátkem Páně, nýbrž i nejblahoslavenější Panny Marie.

»Aj, počneš v životě a porодиš syna a nazveš jméno jeho Ježíš« — obsahuje vůdčí myšlenku sváteční.

II.

Slova archandělova obsahovala: 1. pozdravení; 2. rozkaz; 3. výklad. Co učinila P. Maria k 1? k 2? k 3?

Které ctnosti Panny Marie vysvítají z toho, co se zde vypravuje o Ni? — 1. Její pokora — ulekla se chvály; pokládala se za nehodnou uctivého pozdravení andělského. 2. Její čistota — kterak se to stane? táže se úzkostlivě. — 3. Její poslušnost.

Nyní podej stručný výklad pozdravení andělského dle katechismu.

Že Josef pochází »z domu Davidova«, o tom poučuje nás rodopis Ježíšův; viz evangelium na den Narození Panny Marie na str. 59.

IV.

1. »Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi!« Jak vykonávají (plní) andělé vůli Boží v nebi? Rádi; přesně; vždy. Tedy?

2. P. Ježíš jako Bůh neměl matky, jako člověk neměl otce.

3. P. Ježíš jest »Syn Nejvyššího«, stejné podstaty s Otcem, slovem: Bůh.

4. »U Boha není nic nemožného.« Proč?

5. Následuj Panny Marie v pokoře; boj se vždy jako ona o svou nevinnost; budiž i každá žákyně ve všem »dívkou Páně!«

Zasvěcený svátek Zvěstování Panny Marie slaví se dne 25. března; je to svátek stálý, obecný, neboť slaví se vždy v určitý den v roce (vyjma, že by připadl na Velký pátek) a všude po veškerém světě křesťanském. Které jiné svátky ještě máme? — Nestálé a zvláštní.

Na místě, kde stával domek, v němž Panna Maria bydlila v Nazaretě, stojí dnes katolický chrám s podzemní kaplí. Dle starého podání přenesen byl domek ten z Nazareta do T e r s a t a nad Rěkou a později do L o r e t y v Itálii. K uctění památky vtělení Syna Božího zvoní se třikrát za den »klekání«. — Anděl Páně.

Ponděli velikonoční.

Evangelium sv. Luk. 24, 13—35.

Za onoho času dva z učedníků Ježíšových šli toho dne do městečka, jménem Emaus, kteréž bylo vzdáleno od Jerusalema honů šedesát. A ti hovořili spolu o všech těch věcech, které se byly udály. I stalo se, když hovořili a sebe se dotazovali, že i Ježíš přiblíživ se, šel s nimi; ale oči jejich byly drženy, aby ho nepoznali. I řekl k nim: Které jsou to řeči, jež spolu cestou vedete a jste smutni? A jeden z nich, jménem Kleotáš, odpověděl: Ty-li jediný jsi cizincem v Jerusalemě a ne-seznal jsi těch věcí, které se tam staly v těchto dnech? I řekl jim: Které? A oni pravili: O Ježíši Nazaretském, jenž byl prorokem, moc-

ným v činu i v slově před Bohem i přede vším lidem; a kterak velekněží a náčelníci naši ho vydali, aby byl odsouzen k smrti a ukřižovali jej. My však jsme se nadáli, že on to jest, jenž má vykoupiti lid israelský; a nyní ke všemu tomu je dnes třetí den od té doby, co se to stalo. Ale i některé ženy z našich poděsily nás; bylyť z rána u hrobu a nenalezše těla jeho, přišly a pravily, že viděly také zjevení se andělů, kteří praví, že jest živ. I odešli někteří z našinců ke hrobu a shledali tak, jak ženy byly pravily, jeho však nenalezli. Tu on pravil k nim: Ó bláhoví a váhaví srdcem k věření všemu tomu, co mluvili proroci! Zda-li nemusil Kristus to trpěti a tak vejíti do slávy své? A počav od Mojžíše a všech proroků, vykládal jim všecka Písma, kteráž byla o něm. I přiblížili se k městečku, do něhož šli, a on se dělal, jakoby chtěl jíti dále. Ale oni přinutili ho řkouce: Zůstaň s námi, neb se připozdívá a den se již nachýlil. I vešel s nimi. A stalo se, když byl s nimi za stolem, vzav chléb požehnal jej, a rozlámav ho dával jim. I otevřely se cčí jejich a poznali ho, ale on zmizel od nich. I řekli vespolek: Zda-li nehořelo v nás srdce naše, když k nám mluvil na cestě a vykládal nám Písma? A vstavše v touž hodinu, vrátili se do Jerusalema a našli pohromadě jedenáct apoštolů, i ty, kteří byli s nimi, ani praví: Pán vstal skutečně a ukázal se Šimonovi. I vypravovali také oni,

co se stalo na cestě a kterak ho poznali v lámání chleba.

Obsah. P. Ježíš zjevuje se dvěma učedníkům jdoucím do Emaus, poučuje je o svém utrpení, smrti a dává se jim poznati.

Dva z učedníků Ježíšových, z nichž jeden slul Kleofáš, šli první den v témdni, o naší neděli velikonoční, do Emaus. Hon asi 125 kroků. Městečko to bylo asi 12 kilometrů cesty vzdáleno severně od Jerusalema; jiné téhož jména leželo na západ asi 32 kilometry zdáli a slulo později Nikopolis.

Cestou rozmlouvali o smutných událostech posledních dnů, o utrpení a smrti Ježíšově.

P. Ježíš chtěl, aby ho nepoznali prozatím, aby zbavil je tím snáze předsudku o pozemském Messiáši a ukázal jim, že právě svým utrpením i smrtí vykoupil lidstvo.

O velikých svátcích bývalo v Jerusalemě mnoho cizích Židů ze všech končin, kteří přicházivali tam, aby klaněli se Bohu ve chrámě a přinášeli zákonem nařízené oběti. Kleofáš pravil proto Ježíšovi: »Jsi-li ty jediný z tolika cizinců, kteří prodlévají nyní v Jerusalemě za příčinou slavnosti velikonoční, že nevíš ničeho o smutných událostech, které se staly za těchto dnů?«

O Ježíši Nazaretském, který byl Bohem poslaný učitel, který božským učením i zázraky svými přesvědčil tolik lidí, že uvěřili v Něho jakožto v zaslíbeného Messiáše. Krásné je to svědectví, které dávají P. Ježíši.

My pak jsme se nadáli, t. j. očekávali jsme, že osvobodí národ židovský od římského jha a nás učiní mocným i šťastným národem. Leč málo naděje zbývá nyní patrně; neboť dnes třetí den jest již tomu, co byl ukřižován a zemřel.

Marie Magdalena a některé zbožné ženy z naší společnosti, které šly za východu slunce ke hrobu, našly hrob prázdný a pomátly nás zprávou tou tak, že nevíme, co máme o tom souditi.

Někteří z apoštolů, Petr a Jan, uslyševše zvěst Marie Magdaleny, šli hned ke hrobu.

Ó jak těžko věříte a chápete vše to, co proroci předpověděli o Messiáši!

Zdaliž božská neskonalá dobrota a milosrdenství neustanovily se na tom, aby Kristus vykoupil lidi násilnou smrtí od záhuby hříchu a byl potom všeobecně uznán králem nového království milosti, pravdy a ctnosti.

Pán Ježíš vyložil jim smysl všech ve knihách Mojžíšových a prorokův obsažených proroctví o Messiáši. My poznáváme i smysl i pravý význam sv. Písma ne svým rozumem, nýbrž skrze Ježíše Krista, jenž učí nás ve své církvi neomylně.

P. Ježíš dělal se, jako by chtěl dále jíti, pomíjeje bránu městskou, aby jim dal příležitost, žádati ho, by zůstal s nimi. Chtěl se jim dáti poznati, ale měli si té milosti zasloužiti pohostinstvím a láskou k bližnímu. Přinutili ho t. j. úsilovnými prosbami přiměli jej, že zůstal s nimi.

Při lámání chleba připadlo jim na mysl, že to je sám Ježíš Messiáš, který vstal z mrtvých. Toto lámání chleba dělo se asi tak, jak to Pán činil vždy, když s učedníky svými stoloval. Nepodával jim chleba svátostného, proměněného, nýbrž chléb obyčejný. Ale sotva že ho poznali, Kristus zmizel s očí jejich t. j. všemohoucností svou učinil se jim neviditelným.

I řekli: »Zdali nebyli jsme pohnuti radostně, zdali nebylo nám vřeleji kolem srdce a zdali jsme netušili, že on sám to jest, když cestou vykládal nám smysl proroctví?«

Ještě téhož večera vrátili se do Jerusalema i našli apoštoly s jinými přívrženci Ježíšovými pospolu.

Když dva učedníci vstoupili do síně, shromáždění apoštolové zvěštovali jim plni radosti: Pán Ježíš vstal skutečně z mrtvých a zjevil se Petrovi.

Co Mojžíš a proroci předpověděli z vnuknutí Božího o Messiáši, to vše vyplnilo se dokonale na Ježíši; P. Ježíš jest tedy skutečně Bohem seslaný Vykupitel.

Povinni jsme vždy věriti výrokům sv. Písma, neboť co obsahuje, jest výrok Boží, slovo Boží.

Církev založená Ježíšem Kristem jest jediné neomylnou vykladatelkou Písma svatého. Ve věcech víry a mravů podrobujme se vždy výroku naší sv. církve!

Jsme povinni vše to, čemu sv. Písmo nás učí, pevně věriti a přesně zachovávat — a co slibuje, s důvěrou očekávat.

Máme rádi ve společnostech a shromážděních o Bohu, Vykupiteli svém, promlouvati a vůbec zbožné, bohulibé řeči vésti.

Používejme, kdykoliv jen můžeme, vyučování náboženského! Rozum náš tím se zbystří, vůle naše bude povzbuzována víc a více k dobrému, srdce naše dojde útěchy a pokoje i naplní se nebeskou radostí.

Na den sv. Jana Nepomuckého.

Evangelium sv. Mat. 11, 2—10.

Za onoho času Jan uslyšev ve vězení o skutcích Kristových, poslal dva z učedníků svých, kteří řekli jemu: Ty-li jsi ten, jenž přijíti má, čili jiného čekáme? A odpovídaje

Ježíš, řekl jim: Jděte a zvěstujte Janovi, co jste slyšeli a viděli: slepí vidí, kulhaví chodí, malomocní se očišťují, hluchí slyší, mrtví vstávají z mrtvých, chudým se zvěstuje evangelium, a blahoslavený jest, kdo nebude horšiti se nade mnou. Když pak oni odcházeli, počal Ježíš mluvit k zástupům o Janovi: Co jste vyšli na poušť vidět? třtinu-li větrem se klátcí? Anebo co jste vyšli vidět? člověka-li měkkým rouchem oděného? Aj, ti, kteří měkké roucho nosí, v domech královských jsou. Nebo co jste vyšli vidět? Proroka-li? Zajisté; pravím vám, i více nežli proroka, neboť tento jest, o němž jest psáno: Aj, já posílám anďela svého před tváří tvou, který připraví cestu tvou před tebou.

Obsah. Když v utěšené době jarní spanilá kvítka zdobí luhy i stráně a v kráse své se stkvíce a libou vůni vůkol rozšiřující, velebí a oslavují Tvůrce svého na nebi: stkví se i v zahradě církve Boží kvítek rozkošný, jenž vykvetl v naší drahé vlasti české, vynikající krásou svatého a bohulibého života a vydávající příjemnou vůni spanilých ctností. Je to výborný syn svaté církve, ozdoba stavu duchovního a chlouba země české, totiž sv. Jan Nepomucký, jehož výroční památka připadá na den 16. května. (Nyní vypravuj stručně životopis tohoto světce.)

Ale čím to je, že církev v dnešním sv. evangeliu zavádí věrné své k jinému Janovi, totiž k Janu Křtiteli, jenž dobou i prostorem daleko vzdálen jest od světce našeho? — Nedějeť se to bez příčiny ani bez důmyslu, neboť v životě obou těchto

svatých mužů nalézáme nejednu podobnost. Oba totiž na snažnou a vroucí prosbu rodičů po mnoha letech s nebes takřka byvše vyprošeni, přišli na svět. Oba trávili mládí své v nevinnosti, v pilném cvičení a připravování se na budoucí vznešený úřad svůj. Oba pak povolání byvše k službě Boží, hlásali výmluvně a horlivě Krista; oba stkvěli se zvláštní pokorou, pohrdajíce slávou a rozkošemi tohoto světa, ač přes to vše měli slavné jméno u lidu. Oba zmužile a statečně si vedli, neohroženě mluvíce pravdu králi do očí; oba konečně podstoupili neohroženě smrt mučednickou.

Tak se shodovali oba jak v podivných poměrech životních, tak i ve spanilých ctnostech. A tyto vznešené ctnosti, jimiž společně s předchůdcem Páně stkvěl se přemilý patron náš, toť jsou ty hvězdy jasné, jež v koruně slávy zdobí svatou jeho hlavu. Proto i jemu přísluší chvála, již vzdává Spasitel v dnešním evangeliu Janu Křtiteli, svému předchůdci.

Patero hvězd = patero předních ctností:

1. andělská nevinnost spojená se zbožností;
2. horlivost v povolání;
3. dobročinnost;
4. pokora;
5. neohrožená zmužilost.

Ctnosti ty zamiluj si také, milá mládeži!

Ve chrámě sv. Víta na hradě Pražském byl od konce čtrnáctého století hrob s nápisem: Jan z Pomuku. O hrobě tom dí rukopis Zlatokorunský z 15. století, že stkví se divy, a nikdo nepochyboval, že v hrobě tom jest pohřben Jan Nepomucký. Zbožný lid český uctíval tento hrob, takže nikdo se neodvažoval po něm šlapati. Na hrobě Jana Nepomuckého dály se mnohé divy; proto byl hrob ten r. 1719 otevřen. Přísežní znalci shledal v něm kostru, o níž doznali, že po věky

nebylo jí hnuto. V lebce kostry nalezen byl neporušený jazyk. Jazyk ten nabíhal a přibýval r. 1725 při novém vyšetřování, a professor lékařské vědy doznal za souhlasu ostatních lékařů a znalců i svědků pod přísahou, že ani ďábel nesmí pochybovati, že zachování tohoto jazyka je velikým zázrakem. Po té prohlásila církev Jana Nepomuckého za světce r. 1729. Jak se vyobrazuje? — Kde sochu jeho nejčastěji vidáme? — Proč na mostech?

Slovný výklad textu evangelního viz ve svazku: »Perikopy nedělní«, str. 17.

Na nebe vstoupení Páně.

Evangelium sv. Marka 16, 14—20.

Za onoho času Pán Ježíš ukázal se jednácti učedníkům, když byli za stolem, a vytýkal jim nevěru a tvrdost srdce, že nevěřili těm, kteříž jej byli viděli z mrtvých vstalého.

A řekl jim: Jdouce do veškerého světa, kažte evangelium všemu stvoření. Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude: kdož však neuvěří, bude zavržen. Těch pak, kteří uvěří, budou následovati tato znamení: Ve jménu mém budou zlé duchy vymítati, novými jazyky mluviti, hady bráti, a jestliže by co jedovatého pili, neuškodí jim; na nemocné budou ruce vzkládati, a ti se uzdraví. A když Pán (Ježíš) byl k nim domluvil, vzat jest do nebe a usedl na pravici Boží. A oni vyšedše, kázali všude, a Pán jim pomáhal a potvrzoval slova jejich zázraky, které na to následovaly.

Obsah. Pán Ježíš ukazuje se učedníkům, velí jim učití a křtítí všechny národy, slibuje jim moc činiti zázraky a vstupuje před nimi na nebesa.

I. Evangelista sv. Marek píše o něco málo napřed, kterak Pán ukázal se Maří Magdaleně, učedníkům jdoucím do Emaus. S tím spojuje zjevení toto (viz 1. neděli po velikonocích), zároveň pak přivádí s ním ve spojení (souvislost) na nebe vstoupení, které událo se za 40 dní s hory Olivetské.

Slova »Pán Ježíš vzat jest do nebe« jsou obsahem svátku, kdežto slova: »Kdo uvěří a pokřtěn bude, spasen bude (t. j. přijat bude do nebe), obsahují sváteční poučení.

II. Pán Ježíš ukázal se jedenácti učedníkům (apoštolům); Matěj nebyl totiž ještě zvolen na místě Jidášově.

»Vytýkal jim nevěru jejich . . .« proč? Kteří ho viděli? — Jaký rozkaz dal jim? Zvěstovati evangelium t. j. veselé poselství, radostnou zprávu o vtěleném, ukřižovaném, z mrtvých vstalém a na nebe vystouplém Synu Božím.

»Kdo uvěří (kázání jejich)«, těm přislíbil:

1. Blaženost nebeskou.

2. Na zemi pak dar, činiti divy, a to takové divy, jimiž by odstranili překážku bránící víře a blaženosti. Překážky tyto jsou: *a*) ďábel — proto vymítání! — *b*) neznalost jazyků vadila zvěstování i přijetí evangelia — proto dar jazyků! — *c*) Jedovatá zvířata a jedovaté byliny (jimiž pohané domnívali se učiniti věřící neškodny nebo je zabítí) — neuškodily jim. (Sv. Pavel se zmijí na ostrově Maltě! Jak bývá evangelista sv. Jan nejčastěji vyobrazen? Spohárem, z něhož vyskakuje zmije) — *d*) nemoci — proto uzdravování nemocných!

Jako hodné děti plní hned a dokonale vůli umírajícího (zesnulého) otce, nejinak i apoštolové

vyplnili poslední rozkaz milovaného mistra svého, proto »Pán jim pomáhal« t. j. posiloval je i činil skrze ně zázraky, které provázely slova jejich, dokazovaly božské poslání jejich a božský původ učení Kristova.

III. 1. Co předcházelo na nebe vstoupení Kristovo?

a. Poslední napomenutí; b. poslední příkazy, c. poslední zaslíbení.

2. Na nebe vstoupení samo.

3. Co následovalo po něm?

IV. 1. »Víry je nevyhnutelně třeba ku spáse, poněvadž . . .« »Křest jest nejpotřebnější svátost, poněvadž . . .« Ale víra sama neprospívá, nežije-li člověk podle ní!

2. Učedníkům a věřícím dostalo se daru (ve jménu jeho), činiti divy a zázraky. Ještě dnes moc zázračná jest možna, jak tomu nasvědčují legendy svatých a poutní místa (Lourdy). — Jestliže za dob našich méně děje se zázraků; věztež: 1. že dar činiti zázraky byl na počátku církve znamením pro nevěřící, aby spíše uvěřili, 2. že zázraky ony i pro nás byly učiněny.

3. »Ježíš usedl na pravici Boží.« »A já, až budu povýšen od země, všechno potáhnu k sobě«, dí Spasitel. (Jan 12, 32.)

Velikonoční svíce (paškál) a trojkrutec zhasí se po dnešním evangeliu. Také soška Kristova s korouhvičkou odnáší se s oltáře. Paškál zobrazuje Krista, který teď vystoupil od země na nebesa. Konec oslavy velikonoční.

Na úpatí hory Olivetské počalo se utrpení Páně a na jejím vrcholu věčné panování jeho nad nebem i zemí. Přes protivenství vede cesta k výšinám slávy. Na místě, kde Kristus vstoupil na nebe, postavila sv. Helena chrám na nebe-

vstoupení Páně, který r. 614 Peršané zbořili, ale křižáci znovu vystavěli. Než r. 1187 tlupy Saladinovy zase jej zbořily, ponechavše pouze kapli vnitřní, kterou proměnili v mešitu. Dosud tam ukazují šlépěje Kristovy v kameni. Na svátek na nebe vstoupení Páně smějí katolíci v mešitě sloužit mši sv. u přenosného oltáře. Asi 150 kroků k jihozápadu jsou zříceniny chrámu apoštolů, kde prý apoštolové, nežli se rozešli do světa, sestavili vyznání víry (apoštolské); proto slove chrám ten také chrámem »Credo«, Věřím. Svátek dnešní připadá vždy ve čtvrtek po páté neděli velikonoční, po tak zvaných křížových či prosebných dnech, kdy konají se průvody do polí. Proč? —

*

Tato země není naší skutečnou vlastí — pravou naší otčinou je nebe, kam odešel Pán, aby nám tam připravil místo. Kristus budiž nám vůdcem na cestě vedoucí do nebe!

V pondělí svatodušní.

Evangelium sv. Jana 3, 16—21.

Za onoho času řekl Pán Ježíš Nikodemovi: Tak Bůh miloval svět, že Syna svého jednorozeného dal, aby nikdo, jenž v něho věří, nezahynul, nýbrž měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal Syna svého na svět, aby soudil svět, nýbrž aby spasen byl svět skrze něho. Kdo věří v něho, nebývá souzen, kdo však nevěří, již jest odsouzen, poněvadž nevěří ve jméno jednorozeného Syna Božího. To pak jest soud, že světlo přišlo na svět, a lidé milovali více tmu nežli světlo, neboť skutkové jejich byli zlí.

Každý zajisté, kdož činí zle, nenávidí světla a nejde k světlu, aby nebyli usvědčeni skutkové jeho. Kdo však činí pravdu, jde ke světlu, aby skutkové jeho se zjevili, neboť v Bohu vykonání jsou.

Obsah. Odstavec dnešního sv. evangelia jest pokračováním rozmluvy Ježíšovy s Nikodemem o vykoupení lidstva, jakož i o příčině, proč tolik lidí nechce přijmouti učení Messiášovo ani v ně věřiti. —

Bůh Otec tak miloval všecky lidi na světě, že nejen za Židy, nýbrž za všechny lidi ne andělu ani proroku, ale Svému nejmilejšímu, jedinému Synu dal lidskou přirozenost vzíti na se, a přebolestnou smrtí zemřít na kříži, aby všichni, kdož jeho učení přijali a je věrně zachovávají, stali se věčně blaženými.

P. Ježíš nepřišel, aby učinil Židy velikým a mocným národem, pohany pak potlačil a zničil, nýbrž aby vysvobodil všechny lidi, Židy i pohany, svým učením a utrpením ze záhuby hříchu a učinil je věčně blaženými.

•Nebývá souzen«, totiž soudem odsuzujícím neboli nebývá či nebude odsouzen.

Kdo má živou víru v Ježíše jakožto v Syna Božího, nebude trestán více za spáchané hříchy trestem věčným, nebo pro tyto ustanovena jest svátost pokání; kdo však nevěří v Ježíše jakožto Syna Božího, zavrhuje i nezachovává učení jeho, i jest právě proto Bohu nemilý a trestuhodný.

To pak jest soud, ta je příčina odsouzení, že světlo víry přišlo na svět jsouc podáváno všem skrze Krista, ale lidé milovali více tmou nevědomosti a hříchu.

Příčinu zavržení a trestuhodnosti takých lidí jest tudíž zatvrzelé, zlé srdce jejich. Ačkoliv lidé

nyní mohou býti ode mne (Krista) poučeni o vlastnostech, vůli Boží, o svých povinnostech i povolání, přece mnozí z nich volí raději žíti i na dále ve své nevědomosti, jen aby mohli dopouštěti se i potom nepravostí, nežli poznati mé učení, které zakazuje jim dosavadní způsob života, jakožto hříšný.

Neboť každý, kdo jest oddán nepravostem a chce v nich setrvati, vyhýbá se mně i mému učení, aby špatný (zlý) život jeho nebyl odhalen pravým poznáním náboženským a uznán (vyhlášen) za trestuhodný, on pak necítil se znepokojeným.

Kdo však dle vnuknutí svého rozumu, hlasu svého svědomí činí spravedlivě, ten vyhledává mě i mé učení, aby byl poučen jak o vlastnostech, tak o vůli Boží, o povinnostech i povolání člověka důkladně i spolehlivě, aby naučil se správně poznávati, jaký život dlužno žíti, aby líbil se Bohu. Ten veselí se z nalezené pravdy i nemá proč hanbiti se za své skutky.

V Bohu jsou vykonalni (skutkové), t. j. dle vůle a ke cti Boží.

P. Ježíš zemřel za všecky lidi; všichni mohou tudíž skrze Něho státi se blaženými.

Víra v Ježíše jest nevyhnutelna k blaženosti těm, kdož poznali křesťanství.

Víra v Ježíše musí býti živá, musí jeviti se dobrými myšlenkami, řečmi a skutky. Víra bez dobrých skutků jest mrtvá — i nemůže nás ani učiniti Bohu milými, ani věčně blaženými.

Jest povinností naší, uznávati P. Ježíše za Syna Božího i svého Vykupitele, věřiti pevně v jeho učení, je věrně zachovávat, chceme-li státi se Bohu milými a věčně blaženými.

Potlačujme zlé myšlenky a náklonnosti, hříšné zvyky, abychom nekolísali u víře ani v učení Ježí-

šově, nýbrž bedlivým zachováváním nauky Kristovy víc a více u víře v Něho se utvrzovali.

Máme Bohu často za neskonalou milost víry děkovati a snažiti se, též jiné přátelským (vlídným) poučováním a dobrým příkladem přiváděti k víře P. Ježíše.

Máme vše, co konáme, v Bohu, pro Boha a z lásky k Bohu proto konati, abychom stávali se Jemu, Nejsvětějšímu, víc a více podobnějšími i milejšími. Začínejme vždy práce své ve jménu Božím, aby jeho požehnání provázelo nás.

Na den svaté a nerozdílné Trojice Boží.

Evangelium sv. Mat. 28, 18—20.

Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: Dána jest mi veškerá moc na nebi i na zemi. Jdouce tedy učte všecky národy, křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého, učíce je zachovávatí všecko, co jsem přikázal vám. A aj, já s vámi jsem po všecky dni až do skonání světa.

Obsah. Pán Ježíš odevzdává učedníkům trojí moc i posílá je zvěstovat evangelium všem národům a křtít těch, kdo přijmou učení jeho, a posléze slibuje jim ustavičnou pomoc.

I.

Krátce před svým na nebe vstoupením vyvedl Spasitel učedníky na horu Olivetskou. Tam odevzdal jim úřad učitel'ský (učte), kněží'ský (křtíte) a pastýř'ský (učte je zachovávatí všecko).

Slova: »Křtíce je ve jménu Otce i Syna i Ducha svatého« jsou tajemstvím dnešní slavnosti a poučením jejím, že i my máme práce své počínati ve jménu nejsvětější Trojice.

II.

Čas! místo!

»Dána jest mi veškerá moc —« kterou měl netoliko jako Bůh od věčnosti, nýbrž kterou měl po spojení božské a lidské přirozenosti jako Bůh a člověk na zemi a již vykonával ke spáse lidstva: učil, obětoval, vládl (řídil).

Jdouce tedy, poněvadž sám měl moc tuto, mohl ji též odevzdati jiným.

Trojí moc apoštolův i jejich řádných nástupců jest tedy božského původu.

»Učte všecky národy«; čemu mají učiti, vykládá sv. Marek 16, 15: »kažte evangelium«, ne tedy slovo lidské, nýbrž slovo Boží.

»Učíte je zachovávat i všechno«, nikoliv to neb ono, nýbrž celé učení Kristovo. Apoštolové měli učiti všemu, my pak musíme věriti všemu, čemu učí.

»Křtíce je —« Spasitel jmenuje ze svátostí pouze křest, poněvadž mluví toliko o »národech«, kteří nejsou dosud pokřtěni a jimž tudíž není třeba jiných svátostí. Jak nazývá katechismus proto křest sv.?

»Ve jménu (=jednota!) Otce i Syna i Ducha svatého« (tři osoby). Tajemství nejsvětější Trojice nemůže věru býti stručněji a lépe vyjádřeno! Učíte je zachovávat i všechno; zachovávat (poslouchati), co jsem vám přikázal a co vy jim přikážete ve jménu Otce atd. Nestačí tudíž ani víra ani svátosti, nýbrž třeba jest zachovávat i přikázání (»Co jsem přikázal vám«). K tomu apoštolové měli národy přidržovati, na-

bádati, přiváděti — úřad pastýřský, moc vladařská.

»A a j, já s vámi jsem po všecky dny, až do skonání světa.« Na tom zakládá se dvojí věc:

1. že laskavý Vykupitel odevzdal netoliko apoštolům tuto trojí moc, ale i nástupcům jejich; neboť apoštolové nežijí tělesně až do skonání světa, leda ve svých nástupcích; a

2. že přislíbil jim (i jejich nástupcům) svou pomoc, ochranu. Učí ústy apoštolů (*kdo vás slyší, mne slyší*), uděluje skrze ně svátosti (matka dává skývu chleba chudému rukou dítky svého. Kdo vlastně dává almužny?), jest věčnou, neviditelnou hlavou sv. církve. Kristus jest s apoštolý přítomen: neviditelně svou milostí a viditelně v nejsvětější svátosti Oltářní. —

III.

Ježíš odevzdává učedníkům

1. trojí moc:

a) původ,

b) dosah;

2. slibuje ustavičnou pomoc svou.

IV.

1. Slovo Boží slyšíš v kázání. Měj je tedy v uctivosti a řiď se jím!

2. Čiň vždy zbožně znamení sv. kříže a odříkávej častěji neméně nábožně chvalořečení: »Sláva Otci —«. Celý život náš má býti ustavičná »Gloria Patri« (Sláva Otci)!

3. Musíme zachovávatí všecko, nejen co apoštolové nám písemně zůstavili, nýbrž i to, co nám ústně skrze církev zanechali — ústní podání či tradici. Nepřikázal Kristus apoštolům: »Pište!«, nýbrž »Učte, kažte evangelium!« A tak apoštolové věrně činili. Že pak někteří z apoštolů

i psali, stalo se z řízení a nadchnutí Božího jen nahodile a příležitostě. Také nepsali všichni, a kteří psali, nenapsali vše, co byli kázali, nýbrž jen hlavní věci zaznamenali písemně, zůstávajíce vždy ústnímu vyučování dle potřeby doplňovati a v pravém smyslu vysvětlovati, co bylo napsáno. A tak jest ústní podání druhým hlavním pramenem učení křesťanského.

Na den slavný Božího Těla.

Evangelium sv. Jana 6, 56—59.

Za onoho času řekl Pán Ježíš 'zástupům židovským: Tělo mé právě jest pokrm a krev má právě jest nápoj. Kdo jí mé tělo a pije mou krev, zůstává ve mně a já v něm. Jako mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, tak i ten, kdo jí mne, živ bude pro mne. Toto jest chléb, kterýž s nebe sestoupil, ne jako otcové (vaši) jedli a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.

Ve čtvrtek po svátku nejsvětější Trojice oslavuje církev sv. přítomnost Ježíše Krista v nejsvětější svátosti Oltářní zasvěceným svátkem Božího Těla. Památku ustanovení této svátosti koná církev sice již na Zelený čtvrtek, ale pro smutek nad nastávajícím utrpením Páně odkládá vlastní slavnost na dobu pozdější a příhodnější. Slavnost ta zavedena r. 1246 v Belgii na podnět zbožné jeptišky Juliany a r. 1264 nařízena papežem Urbanem IV. pro celou církev.

Obsah evangelia. P. Ježíš vykládá o nejsvětější svátosti Oltářní, slibuje učedníkům, že dá jim tělo své za pokrm a krev svou za nápoj,

čímž budou s Ním spojeni co nejužěji a dojdou života věčného.

I.

Když milý Spasitel zázračně nasýtil 5000 lidí (viz evangelium na 4. neděli postní), šli za ním zástupově mnozí. Tu Pán řekl: »Hledáte mne, že jste jedli z chlebů a nasyceni jste. Snažte se podobně o pokrm nebeský, který jest tělo mé a krev má.«

Obsah evangelia jest obsahem svátku.

II.

Čas! místo!

Druhého dne po zázračném nasycení hledal lid Ježíše na poušti a když ho nenalezl, pospíšil do Kafarnaum, kde našli jej v synagoze, neboť byla sobota. I divili se, jak se tam dostal.

»Tělo mé právě jest pokrm« Jako chléb ječný byl den před tím skutečným pokrmem tělu, tak jest tělo jeho (pod způsobou chleba) skutečným pokrmem duši, žádná tedy pouhá památka. Jak jest to možno? 1. U Boha jest vše možné; ten, jenž proměnil vodu ve víno, může též proměnit víno v krev svou. 2. Kristus, věčná pravda, řekl to, a to nám stačí.

»Zůstává ve mně a já v něm«, tím prvý účinek, nejužší spojení, jest vysloveno. Jako pozemský pokrm přechází zažitím (strávením) v tělo a krev i spojuje se s člověkem, tak spojuje se božství a člověčenství Ježíše Krista s duší naší v nejsvětější svátosti Oltářní.

»Jako já živ jsem pro Otce, tak« druhý účinek. Duše hodně přijímajícího bude žítí a uchrání se hříchů, které jsou smrtí duše.

»Kdo jí chléb tento, živ bude na věky«, poslední účinek. Duše béře tímto pokrmem nebeským (a spojením s Kristem z mrtvých vstalým) závdavek věčné blaženosti.

III.

P. Ježíš sám učí

1. pravdě,
2. účinkům nejsvětější svátosti Oltářní.

IV.

1. P. Ježíš jest božstvím i člověčenstvím, tělem i krví pravdivě, skutečně i podstatně přítomen v nejsvětější svátosti Oltářní. Rád Ho navštěvej! Prokazuj Mu náležitou čest!

Účinku milosti nejsvětější svátosti Oltářní dostává se toliko tomu, kdo ji přijímá h o d n ě.

Na den slavný Božího Těla slouží kněz zpívanou mši sv. a posvěcuje 2 velké hostie; jednu přijímá a druhou klade do monstrance, načež po mši sv. nese ji ve slavném průvodu po kostele nebo za pohody mimo kostel ke 4 oltářům pod širým nebem zbudovaným. U každého oltáře zpívá se částka ze 4 evangelií, jednající o ustanovení nejsvětější svátosti, načež po některých modlitbách dává kněz lidu požehnání. Žehnání věnečků. Slavnost, při níž jsou družičky a různé spolky s prapory, končí se v kostele zpěvem: »Te Deum« a požehnáním.

V oktávu Božího Těla sloužívá se denně mše sv. před vystavenou nejsvětější svátostí Oltářní.

Abyste na průvodu o Božím Těle nebyli r o z t ř í t i, myslete, že sám P. Ježíš kráčí tělesně s vámi při průvodu!

Na den sv. apoštolů Petra a Pavla.

Evangelium sv. Matouše 16, 13—19.

Za onoho času přišel Pán Ježíš do krajin Caesareje Filipovy; i otázal se učedníků svých, řka: Kým praví lidé býti Syna člověka? I řekli

jemu : Jedni Janem Křtitelem, jiní Eliášem, jiní Jeremiášem nebo jedním z proroků. Dí jim Ježíš : Vy pak kým mne býti pravíte? Odpověděv Šimon Petr řekl : Ty jsi Kristus, Syn Boha živého. A Ježíš řekl na to jemu : Blahoslavený jsi, Šimone, synu Jonášův ! neboť tělo a krev nezjevilo toho tobě, nýbrž Otec můj, který jest v nebesích. I já pravím tobě : Ty jsi Petr (t. j. skála), a na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné ji nepřemohou. A tobě dám klíče království nebeského ; a cokoli svážeš na zemi, bude svázáno i na nebi : a cokoli rozvážeš na zemi, bude rozvázáno i na nebi.

Obsah. Kristus ubíraje se do hořejší Galileje přišel do okolí města Gaesareje Filipovy. Tam otázal se učedníků, kým lidé praví Ho býti? Petr odpověděl za všechny ostatní, vyznáváje božství Kristovo. Kristus odměnil za to Petra, ustanovil ho prvním z apoštolů, odevzdav mu zvláštní moc nad církví svou na zemi.

I.

Ve třetím roce svého veřejného působení po nasycení 4000 lidí (6. neděle po sv. Duchu) odebral se Pán od moře galilejského severně do krajiny Itureje, na úpatí Antilibanonu (blíže Hermonu), do města Caesareje Filipovy (dříve Paneas) na rozdíl Caesareje Palestinské neboli Stratonis u Středozemního moře v Samařsku.

Pán sám prohlašuje Petra za »*blahoslaveného*«, proto církev vybrala evangelium toto na dnešní den. Dnes slavíme památku sv. apo-

štolů, poněvadž na tento den sv. Petr byl v Římě ukřižován a sv. Pavel mečem sťat.

II.

Vylíčení místa vzhledem k důležité události.

Prvá otázka: »Kým praví lidé býti Syna člověka?« Pán nazývá sebe jenom »Synem člověka«, poněvadž lidé viděli ho jako člověka. Z odpovědi jest patrné, že dosud nevěřili v božské synovství jeho, ale že pokládali ho pro znamenité skutky za člověka nadobyčejného. Druhá otázka: »Vy pak kým mne býti pravíte?«, kteří jste přece více ode mne slyšeli i viděli?

Povšimni si, že Petr mluví jménem ostatních apoštolův. (Prvenství!) Odměna následuje po slavném vyznání Petrově:

1. Pán prohlašuje ho za blahoslaveného;
2. dává mu jiné jméno;
3. činí ho základem, a

4. pánem, plnomocníkem, nejvyšším správcem království svého na zemi, což vyjádřeno jest od evzdáním klíčů.

»Brány pekelné« jest »část místo celku« = moc pekelná. V tom dvojí: Návěstí boje a slib vítězství.

III.

1. Dvě otázky Páně;
2. odpověď učedníků, vyznání Petrovo;
3. odměna Petrova;
4. slib Páně.

IV.

1. Pán Ježíš sám potvrzuje božství své; nebo kdyby nebyl Synem Božím, potom byl by musil Petra opravit, z bludu vyvésti; On však odměňuje a prohlašuje ho za to blahoslaveným.

»Ty jsi Kristus, Syn Boha živého« budiž stálým vyznáním našim! Věříš-li v božství

Kristovo, potom musíš též věřit, co pravil, a činit, co rozkázal. »P. Ježíš to řekl«, »P. Ježíš to rozkázal« jsou pádné důvody pro naši víru a naše činy.

2. »Ty jsi Petr!« Dokud Kristus žil na zemi, církev jeho byla tu, kde byl On; po jeho nanebevstoupení jest tam, kde byl sv. Petr klíčník; po umučení Petrově tam, kde jsou jeho nástupci v úřadě. Ctěme sv. Otce, jsouce ho poslušni ve všech příkazech věroučných a mravoučných, modleme se vroucně za něj a ochotně přispívejme k výživě jeho (Jednota sv. Michaela. Svatopetrský halíř.) Nacvič hymnu papežskou!

Navštívení blah. Panny Marie.

Evangelium sv. Luk. 1, 39 – 47.

Za onoho času Maria povstavši odešla s chvátáním na hory do města Judova a vedši do domu Zachariášova, pozdravila Alžbětu. I stalo se, jak Alžběta uslyšela pozdravení Mariino, zaplesalo dítko v životě jejím a Alžběta naplněna jest Duchem svatým. I zvolala hlasem velikým a řekla: Požehnána jsi ty mezi ženami a požehnaný plod života tvého. A odkud mi to, aby matka Pána mého přišla ke mně? Neboť aj, jak došel hlas pozdravení tvého do mých uší, zaplesalo radostí dítko v životě mém. A blahoslavená, která uvěřila, že se vyplní ty věci, které jí byly pověděny od Pána. I řekla Maria: Velebí duše má Hospodina, a duch můj zaplesal v Bohu, Spasiteli mém.

Obsah. Maria navštívila tetu svou Alžbětu a o čem obě při prvním setkání se rozmlouvaly.

I.

Svátek tento byl zaveden r. 1441 na církevním sněmu basilejském pro celou církev, když byl jej sv. Bonaventura již v 13. stol. ustanovil pro celý řád františkánský. Obsah evangelia jest obsahem svátku.

II.

»N a h o r y — které? «M ě s t o J u d o v o» podobá se, že bylo Hebron nebo spíše dnešní vesnice »Sv. Jan v horách«, vzdálená přes 7 kilometrů na západ od Jerusalema. Proč Alžběta nepřidala jméno »J e ž í š«? Ještě ho neznala.

III.

1. Pozdravení Mariino;
2. Účinek (působení) jeho α) na dítě, β) na matku;
3. Chvalozpěv Panny Marie.

IV.

1. Maria neměla nic spěšnějšího na práci, leč učiniti příbuzné své účastny svého štěstí. Pravá láska k bližnímu!

2. Maria a Alžběta rozmlouvaly při návštěvě toliko o Bohu, o věcech božských, dobrých. Čiň podobně!

Výročí Navštívení Panny Marie slaví se prv ní ned ě li v měsíci červenci.

Účelem návštěvy bylo blahopřáti Alžbětě, radovati se s ní a sloužiti jí.

Slovy »Velebí duše má Hospodina« začíná se překrásný chvalozpěv Panny Marie (Magnifikat), který denně říkají osoby duchovní při církevních hodinkách, když se modlí brevíř.

Na nebe vzeti Panny Marie.

Evangelium sv. Luk. 10, 38—42.

Za onoho času Pán Ježíš vešel do jednoho městečka, a žena jedna jménem Marta přijala ho do domu svého. A ta měla sestru jménem Marii, kteráž posadivši se k nohám Páně poslouchala slova jeho. Ale Marta zabírala se hojnou obsluhou; přistoupivši pak k němu pravila: Pane, nedbáš-li toho, že sestra má nechala mne samu sloužiti? Protož rci jí, ať mi pomůže. A Ježíš odpověděv řekl jí: Marto, Marto, pečlivá jsi a znepokojuješ se ve mnoha věcech; ale jednoho jest zapotřebí. Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní.

Obsah. Když Kristus přesvědčil učeného v zákoně tklivým podobenstvím, že každý člověk jest naším bližním, odebral se do Bethanie. Tam Marta a Marie, sestry Lazarovy, přijaly Ho s radostí největší, Pán pak poučoval je, oč především třeba jim míti péči.

I.

Ve třetím roce veřejného působení svého, když byl vyprávěl podobenství o milosrdném Samaritánu, dlel božský Spasitel u přítele svého Lazara v Bethanii, městečku asi $\frac{3}{4}$ hod. jihovýchodně od Jerusalema vzdáleném.

Slova: »Jednoho jest zapotřebí. Maria nejlepší stránku vyvolila, která nebude odňata od ní« obsahují úvahu i naučení sváteční.

II.

Marie planouc láskou ke Kristu a toužíc poznati dobře jeho učení, zasedla u nohou Páně jako žákyně a poslouchala bedlivě jeho slova. Marta starala se však o to, aby Pána co nejlépe obsloužila, a bojíc se, že sama nestačí, nežalovala na sestru, nýbrž prosila Pána, by ji vyzval, aby jí pomohla, neboť věděla, že se neodtrhne od Krista, leč on sám ji vyzve.

P. Ježíš nevyhověl jí, ani nepokáral, neboť i ona konala věc dobrou, posluhujíc mu; poučil ji však, co jest lepší, ano nejlepší a jedině potřebné. Posloužití jiným v potřebách tělesných je sice skutek dobrý, ale . . . Marie vyvolila právě toto jedině potřebné zaměstnání . . .

Marta je vzorem pracovitosti a pečlivosti o blaho tělesné, Marie je vzorem pobožnosti, rozjímání, modlitby.

III.

1. Návštěva Páně.
2. Činnost Martina a Mariina.
3. Naučení Páně.

IV.

1. »Hledejte nejprve království Božího. —« Nezanedbávej tedy tak snadno pro práci a domácí zaměstnání »jednoho potřebného«! Přinášej si ze služeb Božích požehnání pro práce své! Modli se, jakoby práce nic neprospívala, a pracuj, jakoby modlitba nic neprospívala!

2. Přijímejte rádi Ježíše do srdce svého!

Opakuj II. přikázání církevní.

Památku Panny Marie na nebe vzaté slaví církev sv. dne 15. srpna svátkem zasvěceným.

O tom, kde a kdy P. Maria zemřela, ústní podání se neshoduje; dle jedněch zemřela mezi lety 45—48 v Jerusalemě, dle jiných v Efesu, kde

žila pod ochranou sv. Jana, miláčka Páně. V tom však je úplná shoda, že tělo Panny Marie nezůstalo v hrobě, nýbrž že vzato bylo do nebe.

Svátek ten byl slaven již v V. století v Římě na východě. Na ten den světívají se někde v o n n é květiny, jež jsou obrazem ctností Panny Marie.

T a j e m s t v í s l a v n é h o r ů ž e n c e !

Na den sv. andělů strážců.

Evangelium sv. Matouše, 18, 1—10.

Za onoho času přistoupili učedníci k Ježíšovi a řekli: Kdo medle jest větší v království nebeském? A Ježíš zavolav pachole, postavil je uprostřed nich a řekl: Amen pravím vám: Neobráte-li se a nebudete-li jako maličci, nevejdete do království nebeského. Kdo se tedy poníží jako pachole toto, ten jest větším v království nebeském. A kdo přijme jedno takové pachole ve jménu mém, mne přijímá. Kdo by však pohoršil jednoho z maličkých, kteří věří ve mne, tomu bylo by lépe, aby žernov osličí zavěšen byl na hrdlo jeho, a on pohroužen byl do hlubokosti mořské. Běda světu pro pohoršení! Nutno zajisté jest, aby přicházela pohoršení, ale běda člověku tomu, skrze něhož pohoršení přichází. Jestli však pohoršuje tě ruka tvá nebo noha tvá, utni ji a vrhni od sebe: lépe jest tobě vejíti do života bezrukému nebo kulhavému, než abys maje obě ruce neb obě nohy, uvržen byl do ohně věčného. A jestli oko tvé tě pohoršuje,

vylup je a vrhni od sebe; lépe jest tobě jedno-
okému vejíti do života, než obě oči majícímu
uvrženu býti do pekelného ohně. Vizte, abyste
nepohrdali některým z těchto maličkých; ne-
boť pravím vám, že andělé jejich v nebesích
stále patří na tvář Otce mého, jenž jest
v nebesích.

Obsah. Učedníci Ježíšovi přeli se cestou ve-
spolek, kdo bude prvním v království Kristově, až
Ježíš vystoupí jakožto král slavný a mocný. Kri-
stus poučil je, že jenom ti dojdou povýšení a
oslavy, kdo poníží se jako dítky. Potom varuje
apoštoly, by nesváděli nikoho k zlému ani zlými
řečmi, ani zlými příklady. Napomíná, aby odepí-
rali sobě věci nejmilejších a nejpříjemnějších, když
by jim byly pohnutkou a příležitostí ke hříchu.

I. Světsky ještě smýšlející učedníci zpozoro-
vali s nevolí, že za Petra bylo zaplaceno tolik
platu chrámového jako za Pána. Nová (!) tato
přednost Petrova přiměla učedníky k otázce:
»Kdo medle jest větší v království ne-
beském« t. j. v království, jež Kristus měl založiti
zde na zemi.

Myšlenka sváteční jest ve slovech závěreč-
ných »Viztež, abyste —« V těchto slovech učení
katolické o andělich strážcích (»andělé jejich
v nebesích«) jest obsaženo i odůvodněno. Po-
učení sváteční obsahují slova: »Neobráte-li
se a nebudete-li jako maličcí.«

II. Za onoho času« ve třetím roce veřej-
ného působení Kristova: »Nebudete-li jako
maličcí« t. j. ne snad aby člověk byl ještě jednou
malým, nerozumným dítětem, nýbrž aby byl tak
nevinným, upřímným, věřícím a poníženým jako
bývají zvedené dítky.

»A kdo přijme jedno takové pachole« a »Kdoby však pohoršil jednoho z těchto maličkých« jsou protivy. Toto »pohoršiti« znamená: činiti horším, špatným, zlým neslušnou řečí nebo nepatřičným konáním, »přijmouti« pak — dobře činiti, dobrodiní někomu prokázovati.

Tomu bylo by lépe, aby byl utopen, než aby dával pohoršení.

Žernov osličí jest svrchní kámen mlýnský, jenž býval otáčen od oslův a proto tak zván.

»Nutno zajisté jest, aby přicházela pohoršení« t. j. svět jest již takový, že neobejde se bez pohoršení. Není to nutností na prostou, nýbrž pouze vzhledem k porušenosti lidské a ku zlobě mnohých lidí. Utopením ztratil by jen život časný; dává-li však pohoršení, páše těžký hřích a vydává se v nebezpečí, že ztratí život věčný. Pohoršovatelé volá Pán »běda« i varuje od braní pohoršení: vyhýbej se nebezpečenství hříchu, nejbližší příležitosti, byť byla ti tak milou jako tvé oko, tak potřebnou jako ruka nebo noha tvá.

Proč Bůh dopouští pohoršení? — Dal člověku svobodnou vůli, a nechce mu ji bráti ani tehdy, když jí zneužívá.

Vizte, abyste nepohrdali některým z těchto maličkých . . . tím totiž, že byste jich zanedbávali, myslíce, že na nich nezáleží a tak zavinili jejich zkázu; vždyť Bůh sám uznal je hodné, že je svěřil péči duchů nebeských — andělům. Kristus přišel spasit všech lidí, tedy i dítek, a Bůh nechce, aby kdo zahynul. Kdo zaviňuje zkázu dítek, odporuje přímo vůli Boží i účelu, pro který Kristus přišel na svět.

»Nebot pravím vám« — že andělé jejich stojí u trůnu Božího a vyzvou bez prodlení soud Boží nad pohoršovatelem.

III. Chceš-li dostati se do království nebeského,

1. budiž jako nevinné, pokorné dítě;
2. nedávej nikomu pohoršení;
3. varuj se každého pohoršení!

IV. 1. Katolické učení o andělich: Bůh stvořil anděly, aby se mu klaněli, je milovali, jemu sloužili a lidí chránili. Lot. Tobiáš. Anděly, které Bůh zvláště ustanovil k naší ochraně, jmenujeme anděly strážci. Čím jsme jim povinni? — Máme je ctíti a vzývati, jejich vnuknutí poslouchati a jim vděčni býti. (Na tvá vnuknutí pozor dávám!)

2. Nejpřednější ozdobou mládeže jest nevinnost. Budeš-li maličký duchem, budeš i čistý srdcem.

3. Střez se nerozvážlivými řečmi, zlými skutky dávati jiným pohoršení!

4. Varuj se všeliké zlé příležitosti.

5. Budiž i sám »andělem strážcem« svému bližnímu, dobrým příkladem a laskavým napomináním.

6. Milý učiteli! Hleď, abys ani ty »nepohoršil« nižádného z dítek péči tvé svěřených!

*

Na konec výkladu pomodli se s mládeží:
»Anděle Boží, strážce můj.«

Na den Narození blah. Panny Marie.

Evangelium sv. Mat. 1, 1—16.

Kniha rodu Ježíše Krista, syna Davidova, syna Abrahamova. Abraham zplodil Isáka. Isák pak zplodil Jakuba. Jakub pak zplodil Judu a bratry jeho. Juda pak zplodil Faresa a Záru z Thamary. Fares pak zplodil Ezrona. Ezron

pak zplodil Arama. Aram pak zplodil Aminadaba. Aminadab pak zplodil Násona. Náson pak zplodil Salmona. Salmon pak zplodil Bóza z Rahaby. Bóz pak zplodil Obéda z Ruthy. Obéd pak zplodil Jesse. Jesse pak zplodil Davida krále. David pak král zplodil Šalomouna z té, která bývala Uriášovou. Šalomoun pak zplodil Roboama. Roboam pak zplodil Abiáše. Abiáš pak zplodil Asu. Asa pak zplodil Josafata. Josafat pak zplodil Jorama. Joram pak zplodil Oziáše. Oziáš pak zplodil Joathama. Joatham pak zplodil Achaza. Achaz pak zplodil Ezechiáše. Ezechiáš pak zplodil Manassa. Manasses pak zplodil Amona. Amon pak zplodil Josiáše. Josiáš pak zplodil Jechoniáše a bratry jeho za stěhování babylonského. A po stěhování babylonském Jechoniáš zplodil Salathiele, Salathiel pak zplodil Zorobábele. Zorobábel pak zplodil Abiuda, Abiud pak zplodil Eliakima, Eliakim pak zplodil Azora. Azor pak zplodil Sadoka. Sadok pak zplodil Achima, Achim pak zplodil Eliuda. Eliud pak zplodil Eleazara, Eleazar pak zplodil Mathana. Mathan pak zplodil Jakuba. Jakub pak zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš, jenž slove Kristus. —

Dne 8. září připomíná církev sv. věřícím radostnou událost — narození Rodičky Boží P. Marie. Dle ústního podání sluli její rodiče Jáchym a Anna; otec byl z královského rodu Davidova a matka z rodu Aronova. Oba předčili zbožností a dobročinností. S počátku bydlili v Na-

zaretě, později v Jerusalemě. V pozdním věku svém obdařeni byli jedinou dceruškou, Marií.

Obsah evangelia. Rodokmen Ježíše Krista. Dle předpovědění proroků Messiáš měl pocházeti z pokolení Judova, z rodu Davidova. V dnešním evangeliu ukazuje i dokazuje se, že předpovědění proroků se vyplnilo, P. Ježíš že jest skutečně Bohem zaslíbený Messiáš.

I.

Evangelium obsahuje řadu jmen Spasitelových předkův, aby dokázalo, že jest »z rodu Abrahamova«, »z pokolení Judova«, »z královského rodu Davidova«, jak Bůh byl zaslíbil Židům a jak předpověděli proroci.

Vztah evangelia k svátečnímu tajemství jest ve slovích: »Jakob zplodil Josefa, muže Marie, z nížto se narodil Ježíš«.

II.

Poslední věta zasluhuje povšimnutí z dvojí příčiny. Rodokmen Ježíšův neuvádí se se strany matčiny, nýbrž se strany Josefovy, poněvadž oba pocházeli z královského rodu Davidova, jinak nebylo by jim třeba bývalo odebrati se do Betlema, rodiště Davidova, aby tam dali zapsati jména svá. Potom evangelium nedí: »Josef zplodil Ježíše«, poněvadž Josef byl toliko pěstounem jeho.

III.

1. Ježíš jest skutečně zaslíbený Messiáš, neboť . . .

2. Jest též pravý člověk, neboť »narodil se z Marie.«

3. Abraham žil asi na 2000, David asi 1050 let před Kristem. Za tu dobu mnoho zaniklo na dobro, leč zaslíbení dané Abrahamovi a Davidovi

nepominulo, nýbrž vyplnilo se. »N e b e a z e m ě p o m i n o u, a l e s l o v a m á n e p o m i n o u«. T o r o z m n o ž u j e n a š i v í r u.

4. Rod Davidův, Abrahamův, ba celé pokolení lidské byly již několikráte blízky svému vyhynutí, leč milostivý Bůh zachránil je, nechav jich sice klesnouti, ne však nadobro utonouti. To sílí naši naději.

5. »T a k B ů h m i l o v a l s v ě t — « P r o n a š i s p á s u, k v ů l i n á m v t ě l i l s e T e n, k t e r ý ž j e s t S y n B o ž í o d v ě c n o s t i; t o r o z n ě c u j n a š i l á s k u!

Jména blah. Panny Marie.

Evangelium jest jako na den Zvěstování Panny Marie.
Viz str. 29.

Svátek tento slaví se vždy o následující neděli po Narození Panny Marie. Svátek ten byl ustanoven pro celou katolickou církev na poděkování za veliké vítězství, jehož dobyli křesťané, vzývajíce jméno Panny Marie r. 1683 nad Turky u Vídně. Soběský, Stahremberg, Kaplíř ze Sulevic.

Na den sv. Václava, mučedníka Páně a dědice České země.

Evangelium sv. Mat. 16, 24—27.

Za onoho času řekl Pán Ježíš učedníkům svým: Chce-li kdo za mnou přijíti, zapři sebe sám a vezmi kříž svůj a následuj mne. Neboť kdo by chtěl život svůj zachovati, ztratí jej; kdo by pak ztratil život svůj pro mne, nalezne jej. Neboť co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši však škodu trpěl? Anebo ja-

kou dá člověk výměnu za duši svou? Syn člověka zajisté přijde ve slávě Otce svého s anděly svými a tehda odplatí jednomu každému podle skutků jeho.

Obsah O pravém následování Krista i o odplatě věčné těch, kdož tak učiní.

Apoštol Petr nechtěl, aby Pán Ježíš podrobil se utrpení a smrti; než Pán naproti tomu řekl, že netoliko On, nýbrž i každý, kdo chce býti Kristův, musí trpěti, a že člověk v království Kristově svým choutkám nesmí povolovati, ale sebe zapíratí že je povinen.

I.

Poněvadž nauka ta týká se všech, obrací se Kristus k všechněm, když praví: »Kdo chce za mnou přijíti, zapři sebe sám! . . .

- a) Pán dí: kdo chce, ne jako by od člověka toliko záviselo přijíti ku Kristu a v Něho věřiti, ale aby ukázal, že člověk musí spolupůsobiti a že v tomto spolupůsobení má svobodnou vůli, moha se, ačkoli se svou věčnou škodou, milosti Boží i protiviti.
- b) Zapři sebe sám t. j. překonej, přemáhej nezřízenou sebelásku; za žádnou cenu nedopusť se hříchu smrtelného; odtrhni srdce své od statků pozemských a výhody časné, ani všedním hříchem duši svou neposkvrň. Vol raději chudým býti, zřekni se ctižádosti a marnivosti, dej přednost žalu a bolesti před radostmi a rozkošemi! Dle sv. Augustina je zapříti sebe tolik, jako svléci člověka starého a obléci nového.
- c) Vezmi kříž svůj. Země naše je slzavým údolím a vlastní kříže. Kříž za křížem jest nám nositi; kříž nemoci, chudoby, potupy,

protivenství, neštěstí atd. Kdo byl u Římanů odsouzen k smrti kříže, musil sám nésti kříž svůj na popraviště.

Kříž nésti je tudíž všecka muka, všechny svízele, všechny i nejbolestnější útrapy milerád snášeti pro Krista a jeho učení.

Křížem rozumí se také umrtvování zlých žádostí, vášní a náruživostí. Kříž svůj na se vlož, tělo své i jeho vášně v službu podrobuj, vůli vždy na úzdě měj a tak za Kristem následuj, abys jednou věčně s Ním byl spojen

d) Následuj mne. Následovati Krista jest tolik jako vůli Boží až do smrti kříže se podrobovati a ji ochotně plniti.

Slova ta choval sv. Václav bedlivě v srdci svém: zapíral sama sebe, odpíraje si i dovolených radostí atd.

Vypravuj stručně životopis sv. Václava!

A netoliko sám následoval Krista, ale i národ český starostlivě vodil ke Kristu; ano to byla výhradní jeho péče panovnická! Jak o zvelebení bohoslužby a okrasu domů Božích pilně dbal, známo s dostatek. Ano český kníže nestyděl se vlastníma rukama připravovati *d a r y o b ě t n í*, chléb a víno, ke mši svaté a přisluhovati knězi u oltáře.

II.

Kdo by chtěl život (duši) zachovati, ztratí jej... Slova ta obsahují důvod, proč člověk má se zapírat, kříž nésti a Krista následovati, poněvadž, kdo by chtěl život tělesný nebo statek časný zachovati zapřením Krista a přestoupením přikázání Božího, ten život duše své ztratí; a naopak, kdo pro Krista hotov je vše opustiti, ten život duše své zachová.

III.

Pravdu a jistotu toho Pán dokazuje průpovědí obecně uznanou: »Co prospěje člověku . . .«

Má-li již tělesný život vyšší cenu, než všeliký statek pozemský a zbavují-li se lidé pro zachování života i všeho majetku: čím více předčí život duchovní hodnotou svou nad všeliká jiná dobra!

Ztratí-li kdo život tělesný, nemůže ho nabýti znova žádnou výměnou ani výplatou; tak, kdo duši, život věčný promrhá a utratí . . nemůže . .

Statek pozemský, majetek lze získati znova, ale ztráta duše je nenabytna.

Z toho vidno, s jakou pečlivostí o svou duši máme se starati, ježto tak vzácné ceny jest a statky všeho světa převyšuje.

IV.

Aby křesťan tím spíše se odhodlal k následování Krista, přičiňuje Pán ještě jinou pohnutku, an dí: »Syn člověka zajisté přijde . . . a odplatí . . . podle skutků jeho.« Dle toho, jak kdo se zapíraje a kříž svůj nesa následoval Krista v konání dobrých skutků, podle toho mu odplatí, až přijde ve slávě Otce svého . . . v neobsáhlé velebnosti Boží, kterouž Bůh věčně oděn jest s anděly, aby ukázal slávu svou, která mu dána jest od Otce za vykoupení lidstva, a kterou podle božství měl již od věků stejně s Otcem. A když přijde, souditi bude dle skutků, aniž se kdo bude moci vyplatiti a duši svou vyměnit.

O úctě sv. Václava a jeho památkách po Čechách. Písní svatováclavskou zakonči výklad!

Posvěcení chrámu Páně.

Evangelium sv. Luk. 19, 1—10.

Za onoho času Pán Ježíš vešed ubíral se skrze Jericho. A hle, tam byl muž jménem Zacheus, a ten byl vrchním nad celníky a byl velmi bohat. A hleděl spatřiti Ježíše, který to jest, ale nemohl pro zástup, neboť byl malé postavy. Běžel tedy napřed a vystoupil na strom planého fíku, aby ho uviděl, neboť tudy měl jíti. A když Ježíš přišel k tomu místu, pohleděv vzhůru, spatřil jej a řekl k němu: Zachee, sestup spěšně dolů, neboť dnes musím v domě tvém zůstatí. I sestoupil spěšně a přijal ho s radostí. A všickni vidouce to, reptali řkouce: K člověku hříšnému zavítal! Zacheus však přistoupiv, řekl ku Pánu: Aj, polovici majetku svého, Pane, dávám chudým a oklamal-li jsem koho v čem, navrátím čtver násobně. A Ježíš řekl jemu: Dnes stalo se spasení domu tomuto, neboť i on jest syn Abrahamův. Vždyť Syn člověka přišel hledat a spasit, co bylo zahynulo.

Obsah. Pán Ježíš ubíral se do Jerusalema. Cestou přišel do Jericha i vešel k vrchnímu nad celníky, jménem Zacheovi, a byl příčinou jeho obrácení a polepšení.

I.

Slavnost posvěcení chrámu jest výroční památkou posvěcení (konsekrace biskupem) domu Božího a spolu vděčná připomínka všech nauk, milostí a požehnání, za něž děkujeme ústavu spásy Kristem zřízenému, církvi svaté.

Jako Kristus vešel tělesně do domu Zacheova, tak přichází pod způsobou chleba i vína do domu Páně při každé mši sv.; jako zůstal v domě Zacheově, tak zůstává »v tom, co jest Otce jeho« (tabernakl, monstrance, ciborium); jako Zacheus přijal Krista radostně do domu svého, tak máme i my rádi přijímati Jež do srdcí svých; jako posléze stalo se spasení Zacheovi blízkostí Spasitelovou, tak i nám dostane se spásy blízkostí trůnu Božího, když jako Zacheus učiníme se jeho hodny dobrými skutky, upřímným pokáním a dostiučiněním za skutky zlé.

Podle toho vyhledejte sváteční myšlenku i poučení z evangelia sami!

II.

»Za onoho času«, v třetím roce veřejného působení Páně. Vzdálenější i bližší určení místa! Povahopis Zacheův! »Vrchní nad celníky« byl krajský výběrčí, jenž měl pod sebou rozličné výběrčí místní, kteří musili mu odváděti daně, clo.

Kterak byla odměněna usilovná horlivost Zacheova, spatřiti Ježíše? Zacheus neznal Pána — odkud to víme? — ale Pán znal ho jménem a věděl (znal) i přání srdce jeho.

»Sestoupil spěšně. Dnes uslyšíte-li hlas jeho, nezatvrzujte srdcí svých!«
»S chutí do toho, půl je hotovo.«

»Pane, polovicí majetku svého dám.. navrátím čtver násobně«, chce dřívější zatvrzelost svou usmířiti (zahladiti) slitováním a jestliže před tím oklamal buď císaře nebo podřízené nebo oboje při placení daní, chce vše čtver násobně navrátiti, a nikoli snad jen tolik, co velel zákon židovský.

»Dnes stalo se spasení« t. j. přináseti hodné ovoce pokání.«

»Nebot i on jest syn Abrahamův«, hodný potomek slavného praotce, vyvolený úd království Messiášova.

III.

1. Usilovná snaha Zacheova, spatřiti Krista.
2. Odměna Zacheova.
3. Slib jeho.
4. Posvěcení jeho.

IV.

1. Posvěcení člověka vychází z předcházející milosti Boží a zakládá se na spoluúčinkování člověka. Ukaž to na příkladě Zacheově!

2. I s tebou Spasitel chce rád zůstatí ve sv. přijímání! Přijmi Ho též rád i kajícně a nezapuzuj Ho hříchem od sebe!

3. I ty jsi chrámem Božím! Posvěcuj jej obcuje denně službám Božím (školní mše), radostně přijímaje Pána do srdce svého (duchovní i svátostné přijímání!)

Z liturgiky vypravuj stručně o svěcení chrámů křesťanských! Jakmile chrám byl posvěcen, vchází tam Pán svou milostí, aby tam obracel hříšníky na cestu pravou a spravedlivé sílil v jejich životě ctnostném. Z katechismu lze opakovati VII. přikázání Boží.

Slavnost posvěcení chrámu koná se u nás společně o neděli třetí v měsíci říjnu z nařízení císaře Josefa II., odkud jméno císařské posvícení.

A že to připadá kolem svátku sv. Havla, slove také svatohavelským.

Dříve konávala se slavnost ta po různu; a i dnes slavívají zde onde posvícení císařské i posvícení »své« o skutečném výročí posvěcení jejich chrámů.

O slavnosti všech Svatých.

Evangelium sv. Mat. 5, 1—12.

Za onoho času Pán Ježíš uzřev zástupy, vystoupil na horu a když se posadil, přistoupili k němu učedníci jeho. I otevřev ústa svá, učil je řka: Blahoslavení chudí duchem, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení tiší, neboť oni zemí vládnouti budou. Blahoslavení lkající, neboť oni potěšeni budou. Blahoslavení, kteří lačnějí a žíznějí po spravedlnosti, neboť oni nasyceni budou. Blahoslavení milosrdní, neboť oni milosrdenství dojdou. Blahoslavení čistého srdce, neboť oni Boha viděti budou. Blahoslavení pokojní, neboť oni synové Boží slouti budou. Blahoslavení, kteří protivenství trpí pro spravedlnost, neboť jejich jest království nebeské. Blahoslavení jste, když pro mne budou vás tupiti a pronásledovati a mluviti všecko zlé proti vám lhouce: radujte se a veselte se, neboť odplata vaše hojná jest v nebesích.

Obsah. Zástupy lidu valily se k Ježíšovi se všech stran, dílem aby slyšely učení jeho, dílem aby byly zbaveny neduhů. Když Pán uviděl dychtivé zástupy, vystoupil na horu a shromáždil kolem sebe učedníky, učil zástupy, v čem záleží pravé blahoslavenství.

I.

Poněvadž rok s 365 dny jest příliš krátký, aby každý světec měl svůj zvláštní svátek, a pak že církve prohlédajíc moudře k živnostem i pra-

cím lidským nemůže každý den slaviti veřejným svátkem, z té příčiny zavedla společný svátek Vše ch Svatých a jej též od r. 835 slaví dne 1. listopadu jako svátek zasvěcený.

Evangelium o osmeru blahoslavenstvích obsahuje takořka příčle žebříků, po nichž svatí vystupovali do nebe; ukazuje i nám cestu! Sváteční myšlenka jest zvláště v závěrečných slovech.

II.

»Za onoho času«, v prvním roce. »Vystoupil na horu«, tak zvanou horu blahoslavenství severně od hory Tábora. »Otevřev ústa svá, učil je řka«. V tom jest cosi slavnostního, co ukazuje k následujícímu naučení. On, který otvíral dříve ústa prorokům a později apoštolům, otvírá nyní ústa svá.

Chudí duchem jsou ti, kteří nelpí srdcem svým na bohatství, nezakládají si na jmění, nebo snášejí chudobu s oddaností do vůle Boží, a konečně ti, kdo nemají ducha pyšného, nýbrž jsou pokorní. Jejich jest království nebeské t. j. již zde na světě nosí v sobě nebe bohumilého smýšlení a dojdou jednou nebe (spásy) na věčnosti.

Tiší jsou ti, kteří nehněvají se hned, aniž jsou prchlivi, svárlivi, nýbrž povolní a měkčí, kteří odplácejí zlé dobrým, překonávají nenávisť láskou a hněv trpělivostí.

»Lkající« nejsou ti, kdo snad tváří se stále mrzutě, nebo kdo věsí hlavu, ani ti, kdo rmoutí se, když zří bližního svého šťastnějšího nad sebe, nýbrž ti, kdo kormoutí se, že dobrotivý Bůh bývá tak málo poznáván, milován a tak zhusta urážen; kdo oplakávají hříchů svých a cítí pravou soustrast s nešťastníky.

»Kteří lačněji a žízňěji po spravedlnosti« jsou ti, kteří touží, dáti Bohu a

lidem, co jim náleží. Jako hladový touží po jídle a žíznivý po nápoji, tak oni touží a snaží se, aby stali se ctnostnými a dokonalými.

Pokojní« jsou ti, jimž nic neprotiví se více nad odboj v zemi, sváry a rúznice v obci, hádky a nesvornost v rodině, kteří nikdy neruší pokoje a hotovi jsou vždy ku pokoji, k odpuštění, zkrátka kdo udržují pokoj s Bohem i s lidmi.

»Protivenství trpí pro spravedlnost« ti, jimž pro víru, zbožnost a ctnost jest snášeti nevážnost, posměch, časnou škodu, utrpení a oni vše to rádi snášejí.

III. Osmero blahoslavenství je osmero ctností, jež jsou přímo proti duchu světa a činí nás způsobilými pro věčnou blaženost. Slovou »blahoslavenství«, že vedou k životu blahoslavenému, blaženému, do nebe.

IV. *Z liturgiky.* Papež Bonifác IV. (608—615) vyprosil si na císaři Fokovi starý pohanský chrám zvaný »Pantheon«, jež Markus Agrippa, zeť císaře Augusta, r. 27. před Kristem v Římě byl vystavěl na počest všem bohům pohanským. Papež Bonifác IV. zasvětil chrám ten ku počtě Panny Marie a všech mučedníků v a uložil v něm mnoho ostatků Svatých. Od té doby slavena byla v tomto kostele památka všech Svatých. Papež Řehoř IV. nařídil r. 934, aby svátek ten byl slaven v celé církvi.

Ke svátku všech Svatých pojí se den věnovaný všem věrným dušičkám v očistci. O dušičkách slouží se smuteční mše sv. za zemřelé, a věřící navštěvují hroby zesnulých, zdobíce je věnci, kvítím a světly. Po mši zádušní nebo po průvodu na hřbitově zpívá se známá píseň: »Odpočiňte v pokoji!« Nacvič ji s mládeží v čas!

O B S A H:

Na den neposkrvněného Početí bl. Panny Marie	5
Na den slavný Božího Narození	
a) při první mši sv., o jitřní	7
b) při druhé mši sv., na úsvitě	12
c) při třetí mši sv., za dne	15
Na den sv. Štěpána, prvomučedníka	18
Na den Obřezání Páně	20
Na den Zjevení Páně nebo sv. Tří Králů	22
Na den nejsvětějšího Jména Ježíš	25
Očisťování Panny Marie neboli Hromnic	26
Zvěstování Panny Marie	29
V pondělí velikonoční	31
Na den sv. Jana Nepomuckého	35
Na den na nebe vstoupení Páně	38
V pondělí svatodušní	41
Na den svaté a nerozdílné Trojice Boží	44
O slavnosti Božího Těla	47
Na den sv. apoštolů Petra a Pavla	49
Navštivení bl. Panny Marie	52
Na den na nebe vzetí bl. Panny Marie	54
Na den sv. andělů strážců	56
Narození blah. Panny Marie	59
Jména blah. Panny Marie	62
Na den sv. Václava	62
Posvěcení chrámu Páně	66
O slavnosti všech Svatých	69
